

Akademia Wychowania Fizycznego
Im. Bronisława Czecha w Krakowie

Analiza rynku turystycznego Indonezji

Autor:

Magdalena Klimczak

IV TiR Grupa ORT2

Spis treści

Wstęp.....	3
I. Uwarunkowania rozwoju turystyki przyjazdowej, krajowej i wyjazdowej	5
1. Najważniejsze atrakcje turystyczne.	6
2. Determinanty aktywności turystycznej.....	9
3. Rynek turystyczny w liczbach	10
3.1. Udział gospodarki turystycznej w PKB	10
3.2. Zatrudnienie w przemyśle turystycznym.....	12
4. Stan rozwoju infrastruktury turystycznej, komunikacyjnej , hoteli i zakwaterowania.	13
3.1. Sieć komunikacyjna	14
4.2 Zakwaterowanie.....	21
5. System szkolnictwa turystycznego.....	23
6. Rynki docelowe i narzędzia promocyjne.....	24
III. Rynek recepcji turystycznej.....	25
1. Wielkość przyjazdów i kraje emitujące.	26
2. Dochody z turystyki przyjazdowej.....	29
3. Regiony turystyczne.	33
IV. Rynek emisji turystycznej.....	41
1. Liczba podróży krajowych.	42
2. Destynacje turystyczne Indonezyjczyków	43
3. Wydatki na podróże (krajowe i zagraniczne)	46
V. Znaczenie rynku turystycznego Indonezji dla Polski	47
1. Analiza przyjazdów do Polski z Indonezji.	48
2. WUTZ dla Polski danego rynku.....	52
3. Zaangażowanie marketingowe Polski na danym rynku	53
4. Wyjazdy Polaków do Indonezji.....	56
Podsumowanie.....	57
Bibliografia.....	60

Wstep

Celem niniejszej pracy jest przybliżenie charakterystyki rynku turystycznego Indonezji, w skali globalnej oraz pod kątem użyteczności dla Polski.

Na początku przedstawiony zostanie aspekt turystyki przyjazdowej, wewnątrzkrajowej oraz wyjazdowej. Określone zostaną motywy podróży, determinanty, które stymulują turystykę. By zaznajomić czytelnika z krajem Indonezji, przedstawione zostaną również najważniejsze atrakcje, które bez wątpienia przyciągają uwagę turystów, stan infrastruktury turystycznej, oraz sposoby działań promocyjnych podejmowanych dla rozpowszechnienia tego miejsca jako głównej destynacji turystycznej w skali światowej.

W kolejnym rozdziale rozwinięty zostanie temat turystyki przyjazdowej i krajów recepcyjnych. Przedstawione zostaną dane dotyczące ilości przyjazdów, dochodów z nich wynikających oraz zmian jakie zachodziły na przekroju kilku lat. Następnie dla porównania, przedstawiony zostanie aspekt turystyki wyjazdowej, najczęściej wybieranych destynacji indonezyjskich turystów, oraz to ile są w stanie wydać na podróż zarówno krajowe jak i zagraniczne.

Na koniec, odniesiemy rynek turystyki Indonezji do rynku turystycznego Polski. Określimy ich wzajemne stosunki oraz popularność wzajemnych odwiedzin w sensie turystycznym.

Źródłami danych i informacji, które zostaną przedstawione w tej pracy były głównie strona główna Ministerstwa Kultury i Turystyki Indonezji, ale także poszczególne raporty dotyczące turystyki na świecie, oraz prace dotyczące tego samego tematu napisane w latach wcześniejszych.

*I. Uwarunkowania
rozwoju turystyki
przyjazdowej,
krajowej i
wyjazdowej.*

1. Najważniejsze atrakcje turystyczne.

W przypadku tak wielkiego i zróżnicowanego kraju jakim jest Indonezja, niemożliwe jest by w pełni podsumować wszystkie jej najwspanialsze atrakcje w kilku zdaniach. Jednakże gdyby stworzyć listę „miejs, które trzeba zobaczyć” będąc w Indonezji, lista ta składałaby się z następujących atrakcji:

Sumatra

To wyspa najbliższa kontynentalnej Azji, jednak jest dzika i nieprzewidywalna jak spełniony sen poszukiwaczy przygód z dawnych wieków. Sumatra oferuje przygodę, ścieżki w dżungli, wspinaczki na dymiące wulkany, podpatrywanie orangutanów w Bukit Lawang, albo nurkowanie wśród raf Pulau Weh.

1. Jezioro Toba, jest największym jeziorem w Archipelagu Malajskim, otoczone przez malownicze krajobrazy skomponowane min. z klifów, wzgórz i wodospadów. Okolice jeziora zasiedlają plemiona Batak, mieszkający w drewnianych, bogato pomalowanych chatach, w kształtach łodzi. Na środku jeziora znajduje się wyspa Samosir, którą to do początku XXw. zamieszkiwali kanibale.

2. Miasto Bukittinggi, jeden z najbardziej popularnych ośrodków turystycznych na Sumatrze. Pobliskie wzgórza są domem dla jednej z najbardziej intrygującej grupy etnicznej Indonezji na zachodniej Sumatrze. Pośród bujnego krajobrazu, turyści mogą podziwiać precyzyjnie wyrzeźbione drewniane chaty ukoronowane dachami w kształcie bizonów. Niektóre z nich liczą już ponad 300 lat. Ludność Minangkabau to oddani Muzułmanie, dla których kobiety odgrywają kluczową rolę w życiu codziennym.

Jawa

Stanowi ważny region turystyczny Indonezji. To jeden z najgęściej zaludnionych obszarów świata. Są tu m.in. kąpieliska nadmorskie o dogodnych warunkach do uprawiania żeglarstwa i obserwacji "podwodnych ogrodów". W krajobrazie wyspy dominują pola uprawne, wznoszące się także tarasami na wysokie stoki górskie. Charakterystyczne są tu zwłaszcza krajobrazy pól ryżowych, najważniejszej rośliny uprawnej Indonezji. We wschodniej Jawie są także tereny myśliwskie (zwłaszcza w okolicy Malang), gdzie możliwe są polowania na bawoły wodne, tygrysy i pantery.

3. Dżakarta, jest największym miastem i centrum gospodarczym Indonezji. W starej części miasta dominują budynki z ubiegłego wieku o architekturze holenderskiej. Mają tu siedzibę banki, biura towarzystw i przedsiębiorstw, a także domy handlowe. Do najważniejszych obiektów turystycznych Dżakarty należy znajdujące się przy placu Fatahillah, Historyczne Muzeum Dżakarty z bogatymi zbiorami sztuki z całej Azji Południowo-Wschodniej, m.in. kolekcje porcelany oraz zbiory rzeźby w drewnie i kamieniu. Muzeum to zostało utworzone z pierwszego domu holenderskiego gubernatora. Nie można pominąć Muzeum Narodowego za jego wybitną kolekcję sztuki, targ staroci Jalan Surabaya, wspaniałego widoku z Narodowego Monumentu (Monas) oraz parku rozrywki Taman Mini

Indonesia, prezentujące Indonezję w miniaturze. Interesujący jest też stary port z licznymi łodziami różnych typów. Ponadto wybrzeża morskie w pobliżu miasta mają dogodne warunki do uprawiania sportów wodnych.

4. Bandung, stolica Zachodniej Jawy nazywana „Paryżem Jawy”, lub azjatyckim „Miami Beach”, przez znajdujące się tam liczne budynki w stylu artdeco, inspirowane architekturą zachodu. Miasto to stanowi uzdrowisko klimatyczne i ośrodek turystyczny. Do naturalnych atrakcji należy krater wulkanu Tangkuban Perahu.

5. Yogyakarta, uznawana za kolebkę kultury Jawy, między innymi przez zachowane pod rządami Sultana wielowiekowe tradycje. Dzisiaj jest to jedno z głównych destynacji turystycznych Jawy. Znajduje się tam Pałac Sultana (Keraton), stare miasto z małymi, tradycyjnymi domami jawajskimi, z mieszczącymi się tam warsztatami gdzie wyrabia się tkaniny farbowane techniką batik, wodny pałac Taman Sari będący, unikatowym ze względu na architekturę z XVIII w., kompleksem „Spa” znajdującym się na liście UNESCO.

6. Świątynia Prambanan i Świątynia Borobudur, to dwie najsłynniejsze świątynie Środkowej Jawy, obie wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO.

Świątynia Prambanan uważana za jedną z najpiękniejszych świątyń buddyjskich, powstała w IX w. Ma kształt wysokiej piramidy, którą zdobią posągi Buddy i liczne płaskorzeźby. Obok świątyni często odbywają się występy baletu przedstawiającego słynny starohinduski epos Ramajana.

Świątynia Borobudur (IX w.), jest jedną z największych na świecie świątyń buddyjskich. Budowla ta, mająca 40 m wysokości i 120 m długości, stanowi arcydzieło architektury dzięki bogatym zdobieniom płaskorzeźbami i rzeźbami.

7. Park Narodowy Ujungkulon, obejmuje półwysep Jawy, oraz kilka pobliskich wysp. Dzięki izolacji od świata zewnętrznego różnorodność tutejszej fauny jest niezwykła. Żyje tu 60 nosorożców jawajskich, jedynych przedstawicieli tego gatunku na świecie.

Bali

Krajobraz wyspy Bogów, jak bywa nazywana Bali należy do wybitnie atrakcyjnych turystycznie. Swoją sławę zawdzięcza zarówno walorom przyrodniczym, jak i niezwykle bogatej kulturze ludowej. Wyspa jest enklawą kultury i religii hinduistycznej. Większą jej część zajmują góry wulkaniczne, wśród których jest kilka czynnych wulkanów. Na ich stokach rozpościerają się tarasami, tysiące miniaturowych poletek ryżowych. Często spotykanym widokiem są tu także bogato zdobione świątynie o oryginalnej architekturze. Ze sztuką i rzemiosłem artystycznym spotkać się można w każdym mieście i wiosce balijskiej, a mieszkańcy Bali zyskali też sławę dzięki swym tańcom, muzyce, teatrom, które podziwiać można w czasie licznych uroczystości.

8. Ubud, małe miasteczko, określane jako kulturalna stolica Bali, będąca popularnym ośrodkiem wypoczynkowym. Stare domy, pałace i świątynie stojące obok dyskretnych ale też i szykownych hoteli, wszystko to w szczególnym balijskim stylu. Ubud słynie z wieczornych pokazów tańca tradycyjnego, które są częścią zwyczaju i są organizowane regularnie dla turystów. To miejsce dla osób szukających komfortu, kultury, natury czy inspiracji, dzięki otaczającym to miasteczko polom ryżowym, lasom, rzekom, małym wioskom, sztuce i rzemiosłu oraz starożytnym świątyniom.

9. Tanah Lot, to najpopularniejsza ze świątyń hinduistycznych wyspy Bali. Wybudowana na szczycie skały tuż przy brzegu morza, jest dostępna tylko w czasie odpływu. U podnóża skały znajduje się Jaskinia Węży, które są uznawane za strażników świątyni przed złymi duchami i intruzami.

Wschodnia Indonezja

Koralowe wysepki, dzika dżungla, domy na drzewach, kilkusetletnie mumie, wojownicy, potomkowie łowców głów, ostatni kanibale i zapierająca dech w piersiach dzika, dziewicza przyroda, to wszystko można spotkać w tej części Indonezji.

10. Wulkan Kalimutu, jedno z najpiękniejszych miejsc Indonezji i jednocześnie jedna z największych atrakcji turystycznych. Swoją atrakcyjność zawdzięcza bajecznie kolorowym jeziorom leżącym w trzech kraterach wulkanu. Jeziora te od czasu do czasu zmieniają swoje kolory.

11. Tana Toraja, zwana krainą pogrzebowych ceremonii, znajduje się na Południowej wyspie Sulawesi (Celebes). Jest to miejsce jedyne w swoim rodzaju. Kraina pól ryżowych i bawołów, w której najważniejszym momentem życia człowieka jest jego śmierć. Kolejnym symbolem tego miejsca są tradycyjne, bogato zdobione drewniane domy z dachami w kształcie łodzi, oraz roztaczające się na wzgórzach pola ryżowe.

12. Park Narodowy Bunaken, na północnej części wyspy Sulawesi, to jedno z najbardziej spektakularnych na świecie miejsc dla wielbicieli nurkowania, z ogromną rafą koralową o bogatej gamie gatunków życia morskiego. W południowo wschodniej części parku znajduje się wielka Podwodna Ściana, będąca wysoką, pionową ścianą koralową, która jest schronieniem i pokarmem dla wielu morskich stworzeń.

13. Park Narodowy Komodo, jest to obowiązkowy punkt wyjazdu do Indonezji dla fascynatów przyrody lub dla kolekcjonerów ciekawostek. Na wyspie żyją warany, zwane też smokami, czyli potężne jaszczurki, największe z żyjących na Ziemi. Są potomkami prehistorycznych gadów, ostatnimi jakie dotrwały do naszych czasów, przez co są unikatem zoologicznym na skalę światową. Dla ich ochrony utworzono park narodowy na tym terenie.¹

¹ <http://www.atrakcje-turystyczne.com/azja/indonezja/>, data odczytu: 24.05.2010
<http://www.visit-indonesia.com.au/pages/about/bestofindonesia.php>, data odczytu: 24.05.2010

2. Determinanty aktywności turystycznej.

Rozwój szeroko rozumianej rekreacji i turystyki w danym kraju, jest uzależniony od wielu różnorodnych, często nakładających się czynników. Do grupy determinant kształtujących aktywność turystyczną (upowszechnianie się turystyki) Indonezji, zaliczają się między innymi:

Determinanty ekonomiczne

- ▶ Konkurencyjne ceny hotelowe
- ▶ Niskie opłaty biletowe
- ▶ Małe opłaty lotniskowe
- ▶ Korzystne ceny paliw

Determinanty społeczne

- Fizyczne
 - ▶ Szeroka gama resortów turystycznych służących wypoczynkowi
 - ▶ Liczne kurorty Spa gwarantujące relaks
 - ▶ Wiele miejsc idealnie nadających się do uprawiania nurkowania, żeglarstwa, wspinaczki itd.
 - ▶ Tereny dzikie i z małą dozą cywilizacji, gwarantują wrażenia poszukiwaczom przygód
- Kulturalne
 - ▶ Kraj różnorodnych kultur
 - ▶ Bogactwo starożytnych i historycznych obiektów
 - ▶ Wielorakość typowych dla tego kraju sztuk, rzemiosł,
 - ▶ Tradycyjny charakter tego kraju pozwala na poznanie wielu obrządków i ceremonii tamtejszego kultu religijnego.

Determinanty polityczne

- ▶ Rozwój polityki promocji turystyki
- ▶ Wzmoczona polityka rozwoju turystyki i kultury
- ▶ Stabilna sytuacja polityczna
- ▶ Otwarty rynek zorientowany na gospodarkę rynkową z wolną wymianą walut
- ▶ Polityka rozwoju produktu turystycznego Indonezji

Determinanty technologiczne

- ▶ Rozwój telekomunikacji
- ▶ Rozwój systemów informacji
- ▶ Rozwój infrastruktury komunikacyjnej
- ▶ Rozbudowana baza noclegowa na terenie kraju

Determinanty administracyjne

- ▶ Udogodnienia związane z uzyskiwaniem wizjazdowych

Pozostałe determinanty

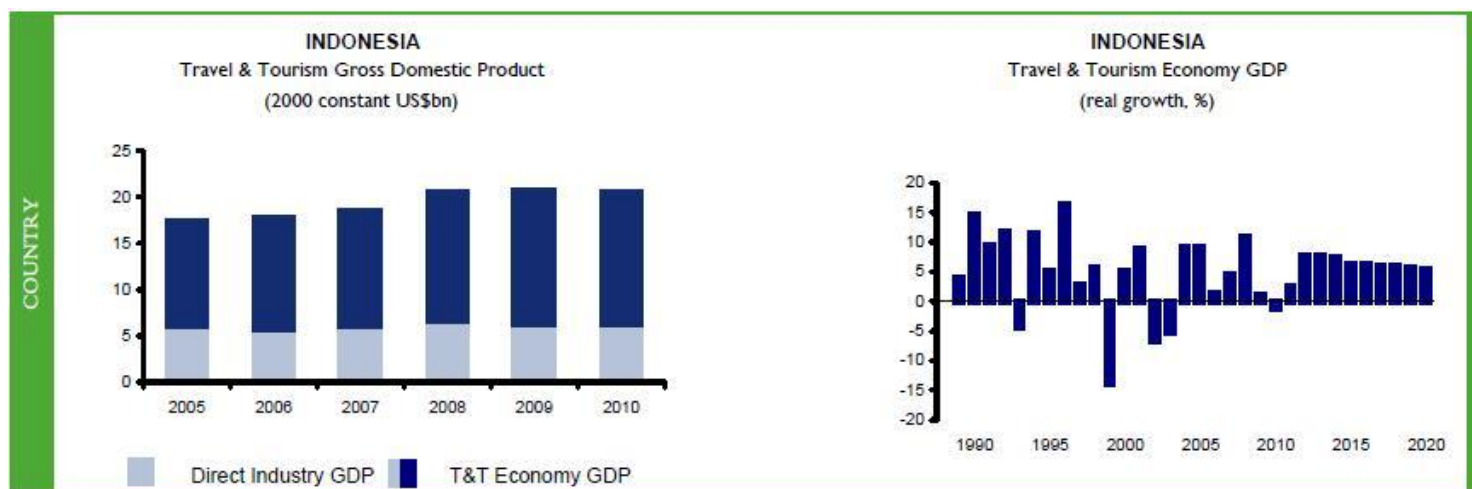
- ▶ Zagrożenie terroryzmem
- ▶ Zagrożenie klęskami żywiołowymi

3. Rynek turystyczny w liczbach

3.1. Udział gospodarki turystycznej w PKB

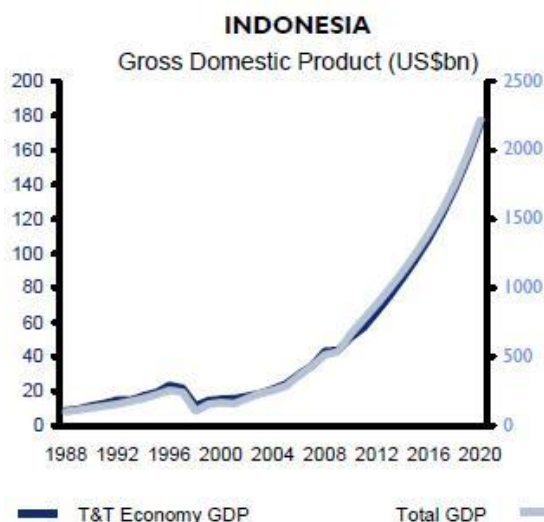
Według danych przedstawionych przez WTC, na rok 2010 przewidziany jest wpływ przemysłu turystycznego na PKB o 2.2%, co stanowić będzie IDR 139 023 bln lub US\$ 14.8 bln. Mimo iż wpływ ten jest stosunkowo niższy do tego z roku 2009, który wyniósł 2.4% to jednak udział pieniężny, zapowiadany jest wyższy niż w roku uprzednim, kiedy to wyniósł IDR 131 031 bln. (patrz Tabela 2). Wynik ten jednak pozwala znaleźć się Indonezji dopiero na 106 miejscu w skali świata, co wciąż pozostawia wiele do życzenia. Poniżej na wykresie widzimy, że w przeciągu ostatnich 5 lat, rozkład udziału przemysłu turystycznego w PKB był bardzo ustabilizowany. Odnotowywano niewielkie różnice między poszczególnymi latami. Na wykresie 2 widzimy jednak, że prognozy na kolejne lata są znacznie bardziej agresywne jeśli chodzi o wzrost znaczenia turystyki.

Wykres 1. Udział przemysłu turystycznego kraju w PKB

Wykres 2. PKB Indonezji

Źródło: http://www.wttc.org/bin/pdf/original_pdf_file/indonesia.pdf, data odczytu: 25.05.2010

Tabela 1. Porównanie udziału przemysłu turystycznego w PKB z innymi krajami Azji i Pacyfiku, na rok 2010 oraz wzrost roczny na przedziale dziesięciu lat.

WTTC League Table Extract			2010
Travel & Tourism Economy GDP			% of total GDP
31	Cambodia		18.4
44	Thailand		13.9
48	Malaysia		13.4
54	Vietnam		12.4
68	Australia		10.6
81	China		9.2
90	India		8.6
106	Indonesia		7.7
110	Sri Lanka		7.5
126	Philippines		6.9

WTTC League Table Extract			10-Yr Real Growth
Travel & Tourism Economy GDP			Annualised, %
1	China		9.0
4	India		8.5
8	Thailand		7.9
12	Vietnam		7.3
15	Philippines		6.8
40	Indonesia		6.0
47	Sri Lanka		5.8
72	Cambodia		5.1
102	Malaysia		4.6
122	Australia		4.2

Źródło: http://www.wttc.org/bin/pdf/original_pdf_file/indonesia.pdf, data odczytu: 24.05.2010

Tabela 2. Przemysł turystyczny i jego udział w poszczególnych sektorach gospodarki (IDR bln)

Travel & Tourism - IDRbn	2005	2006	2007	2008	2009E	2010F	2020F
Travel & Tourism Direct Industry							
Employment ('000)	2,152.7	1,966.0	2,050.5	2,161.7	2,030.4	1,952.2	2,373.0
Gross Domestic Product	76,980.3	83,287.4	98,141.9	126,474.0	131,031.0	139,023.0	472,758.0
Travel & Tourism Economy							
Employment ('000)	6,635.9	6,468.9	6,658.5	7,144.5	7,028.3	6,766.0	8,457.5
Gross Domestic Product	236,730.0	273,354.0	317,899.0	416,930.0	452,357.0	480,550.0	1,680,290.0

Źródło: http://www.wttc.org/bin/pdf/original_pdf_file/indonesia.pdf, data odczytu: 24.05.2010

3.2. Zatrudnienie w przemyśle turystycznym.

Na rok 2010, wg danych WTTC Indonezja osiągnie liczbę 1 952 000 miejsc zatrudnienia, co stanowi 1,8% całkowitego zatrudnienia na rynku Indonezji. I w bezpośrednim przemyśle turystycznym i w ekonomii turystyki, na przedziale 5 lat widzimy, że to rok 2008 osiągnął najwyższy wynik zatrudnienia, który był wyższy nawet na wynik dnia dzisiejszego. Prognozy na 2020 rok, przewidują jednak znaczny wzrost ilości zatrudnienia, który ten sam procent całkowitego zatrudnienia, jednakże przy 2 373 000 miejsc pracujących. (patrz tabela 3) Na 2010 rok Indonezja plasuje się dopiero na 119 miejscu w skali globalnej.

Tabela 3. Rynek turystyczny Indonezji w liczbach, dane na 2010 i prognozy na 2020r

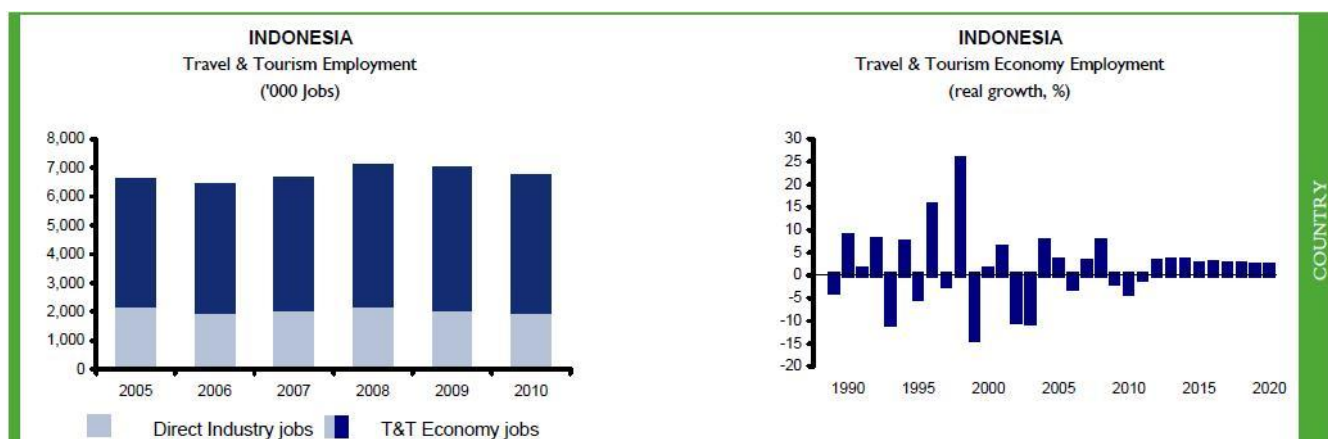
INDONESIA	2010			2020		
	IDRbn	% of total	Growth ¹	IDRbn	% of total	Growth ²
Personal Travel & Tourism	176,000.0	4.7	-0.6	651,574.0	5.3	6.6
Business Travel	82,852.3	1.3	-2.4	292,768.0	1.4	6.1
Government Expenditures	52,219.6	9.1	5.0	185,994.0	9.4	6.2
Capital Investment	195,258.0	10.1	-1.0	726,932.0	10.3	6.7
Visitor Exports	70,947.0	5.0	-6.3	216,937.0	5.3	4.6
Other Exports	41,066.0	2.9	-2.0	105,536.0	2.6	2.8
T&T Demand	618,342.0	8.2	-1.3	2,179,740.0	8.8	6.1
Direct Industry GDP	139,023.0	2.2	-1.3	472,758.0	2.2	5.7
T&T Economy GDP	480,550.0	7.7	-1.2	1,680,290.0	7.9	6.0
Direct Industry Employment ³	1,952.2	1.8	-3.9	2,373.0	1.8	2.0
T&T Economy Employment ³	6,766.0	6.3	-3.7	8,457.5	6.5	2.3

¹2010 real growth adjusted for inflation (%); ²2011-2020 annualised real growth adjusted for inflation (%); ³000 jobs

Źródło: http://www.wttc.org/bin/pdf/original_pdf_file/indonesia.pdf, data odczytu: 25.05.2010

Poniżej na wykresie widzimy, że rozkład zatrudnienia w przemyśle turystycznym był dość stabilny w przeciągu ostatnich pięciu lat, i nie było ani znaczących wzrostów ani też spadków w tym zakresie.

Wykres 3. Zatrudnienie w przemyśle turystycznym

Źródło: http://www.wttc.org/bin/pdf/original_pdf_file/indonesia.pdf, data odczytu: 24.05.2010

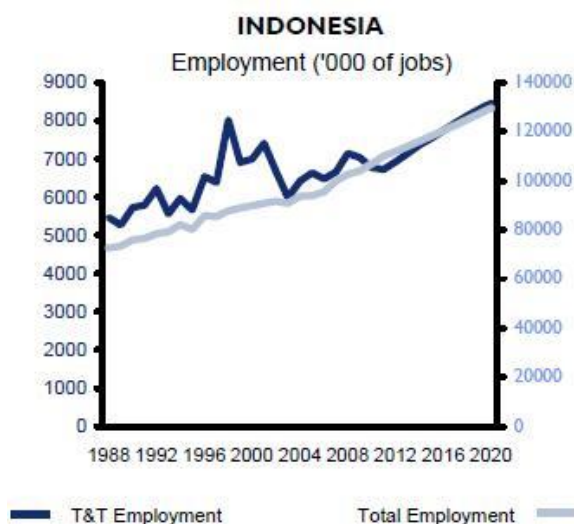

Wykres 4. Zatrudnienie w przemyśle turystycznym w zestawieniu z krajami Azji i Pacyfiku

WTTC League Table Extract		2010	WTTC League Table Extract		10-Yr Real Growth
Travel & Tourism Economy Employment		% of total emp	Travel & Tourism Economy Employment		Annualised, %
41	Cambodia	14.3	14	Thailand	4.1
53	Australia	12.5	19	China	4.0
57	Malaysia	11.9	65	Philippines	2.7
64	Thailand	10.4	74	Malaysia	2.6
70	India	10.0	90	Australia	2.3
73	Vietnam	9.9	94	Indonesia	2.3
89	Philippines	8.6	99	Vietnam	2.2
99	China	7.7	126	India	1.7
119	Indonesia	6.3	137	Cambodia	1.5
124	Sri Lanka	6.2	140	Sri Lanka	1.4

Źródło: http://www.wttc.org/bin/pdf/original_pdf_file/indonesia.pdf, data odczytu: 24.05.2010

Wykres 5. Zatrudnienie w przemyśle turystycznym Indonezji

Źródło: http://www.wttc.org/bin/pdf/original_pdf_file/indonesia.pdf, data odczytu: 24.05.2010

4. Stan rozwoju infrastruktury turystycznej, komunikacyjnej, hoteli i zakwaterowania.

Indonezja jest krajem bogatym między innym w plaże, góry, miejsca idealne do nurkowania oraz mnóstwo innych atrakcji, które przyciągają turystów, jednak infrastruktura turystyczna poza wyspą Bali często pozostawia wiele do życzenia.

3.1. Sieć komunikacyjna

Transport drogowy

Ze względu na wyspiarski charakter Indonezji, wszystkie typy transportu tego kraju, odgrywają niezwykle ważną rolę, i raczej się nawzajem uzupełniają niż ze sobą konkurują.

Dominuje tu transport drogowy, z siecią o długości 437,759 km. (2008r). Większość dużych miast jest połączona dzięki usługom autobusowym, natomiast połączenia na mniejszych dystansach lub do mniejszych miast są obsługiwane przez busy. Jako transport alternatywny służą również taksówki, autoryksze lub ryksze rowerowe, które jednak w przypadku większych miast są zabronione ze względu na powodowanie zatorów na ulicach.

Tabela 4. Długość dróg Indonezji

Length of Road By Level of Government Responsibility, Indonesia 1987 - 2008 (Km)

Year	State	Provincial	Regency	Total
1987	13 863	40 277	168 784	222 924
1988	14 590	40 299	195 425	250 314
1989	17 185	40 704	208 437	266 326
1990	19 806	38 099	225 611	283 516
1991	21 858	42 504	249 535	313 897
1992	21 858	42 625	255 275	319 758
1993	23 483	46 231	275 178	344 892
1994	26 351	49 693	280 834	356 878
1995	23 857	38 170	265 200	327 227
1996	26 850	39 747	269 780	336 377
1997	27 127	42 205	272 135	341 467
1998	27 977	47 863	279 523	355 363
1999*)	26 206	46 538	283 207	355 951
2000	26 272	46 781	282 898	355 951
2001	26 328	47 877	287 577	361 782
2002	27 616	48 905	291 841	368 362
2003	29 318	48 424	292 774	370 516
2004	34 628	40 125	298 175	372 929
2005	34 628	40 125	316 255	391 009
2006	34 628	40 125	319 041	393 794
2007	34 628	40 125	346 782	421 535
2008	34 628	40 125	363 006	437 759

Source : Provincial and Regency Public Works Offices

Note : 1987 - 1992 excluding DKI Jakarta

*) since 1999 excluding East Timor

Poza siecią dróg asfaltowych, które często są płatne, jak np. droga Cipularang łącząca Dżakartę z Bundang, w Indonezji sporo jest dróg ziemnych, które są zwykle zatłoczone i niebezpieczne. Jak widać w poniższej tabeli w roku 2008 liczba dróg asfaltowych tylko nieznacznie przekraczała liczbę tych o gorszej jakości.

Tabela 5. Długość dróg wg jakości nawierzchni

Length of Road by Type of Surface, Indonesia 1987-2008 (Km)			
Year	Asphalted	Not Asphalted	Total
1987	99 467	127 877	227 344
1988	111 649	143 285	254 934
1989	121 313	149 862	271 175
1990	130 262	158 465	288 727
1991	142 053	177 317	319 370
1992	150 930	174 511	325 441
1993	159 329	185 563	344 892
1994	164 866	192 012	356 878
1995	171 508	155 719	327 227
1996	180 614	155 763	336 377
1997	192 668	148 799	341 467
1998	168 072	187 291	355 363
1999*)	203 374	152 577	355 951
2000	203 214	152 737	355 951
2001	212 935	148 847	361 782
2002	211 998	156 364	368 362
2003	216 109	154 407	370 516
2004	206 144	166 485	372 629
2005	216 714	174 295	391 009
2006	208 732	185 062	393 794
2007	256 548	164 987	421 535
2008	258 744	179 015	437 759

Źródło: http://dds.bps.go.id/eng/tab_sub/view.php?tabel=1&daftar=1&id_subyek=17¬ab=11, data odczytu: 24.05.2010

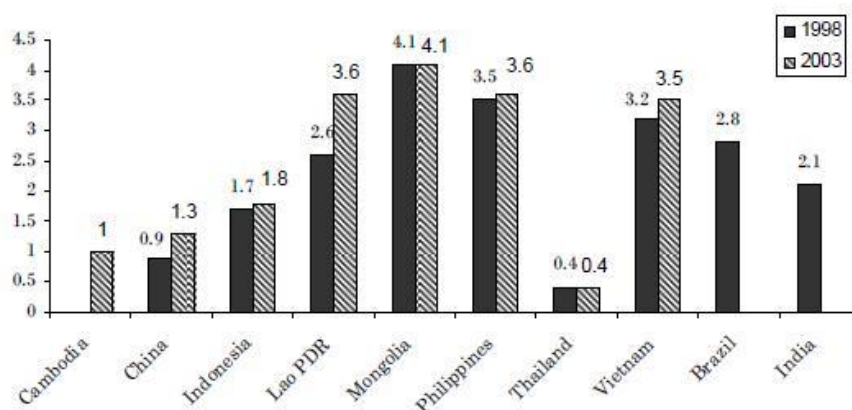
Najprostszym sposobem by ocenić jakość infrastruktury kraju jest porównanie danych do innych krajów. Gęstość dróg w głównych miastach Indonezji wciąż jest niska w porównaniu do miast innych krajów. Wykres 1 przedstawia stosunek długości dróg (w km) do ilości populacji, w określonych krajach i większych miastach Indonezji. Widać, że gęstość sieci drogowej Indonezji jest daleko za wynikiem dla krajów rozwiniętych. Kiedy w miastach USA gęstość średnio wynosi 6,6 (w Australii 8,7 a w Europie 2,1), tak gęstość dróg w Dżakarcie (stolicy Indonezji) wynosi ledwie 0,61 km na 1 mieszkańca.

Wykres 8 daje obraz stanu infrastruktury drogowej Indonezji porównanej z wynikami innych krajów. Widać, że jakość dróg, mierzona na ilość kilometrów sieci drogowej, jest daleko za Filipinami, Mongolią, Wietnamem, Brazylią i Indiami. Jednakże wciąż wyniki te są lepsze od Chin, Kambodży czy Tajlandii.

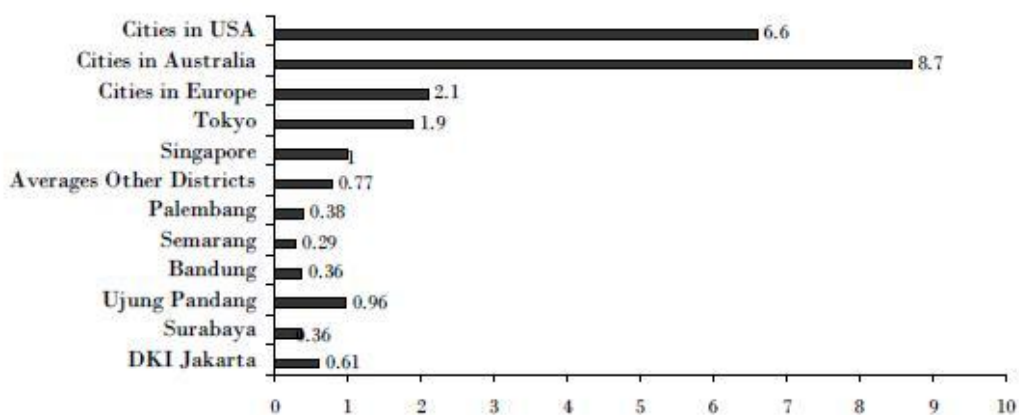
Wykres 9 przedstawia jakość dróg pod względem stopnia zniszczenia. Jak widać drogi krajowe zwykle są w dobrym stanie, drogi wojewódzkie są mniej zadbane, natomiast drogi powiatowe są raczej w kiepskim stanie. W 2006 roku tylko 28% dróg krajowych było w dobrym stanie, a aż 54% w stanie umiarkowanym. Inaczej to wygląda dla dróg wojewódzkich

Wykres 6. Długość dróg w zestawieniu z krajami Azji i Pacyfiku (km/km²)

Źródło: <http://dissertations.ub.rug.nl/FILES/faculties/rw/2009/m.mustajab/13complete.pdf>, data odczytu: 24.05.2010

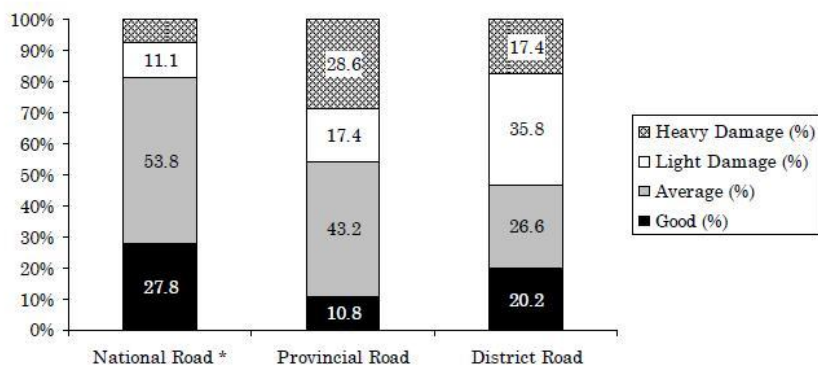
Wykres 7. Stosunek długości dróg do zaludnienia poszczególnych krajów i regionów Indonezji (2005)

Źródło: <http://dissertations.ub.rug.nl/FILES/faculties/rw/2009/m.mustajab/13complete.pdf>, data odczytu: 24.05.2010

Wykres 8. Jakość dróg Indonezji- zestawienie procentowe

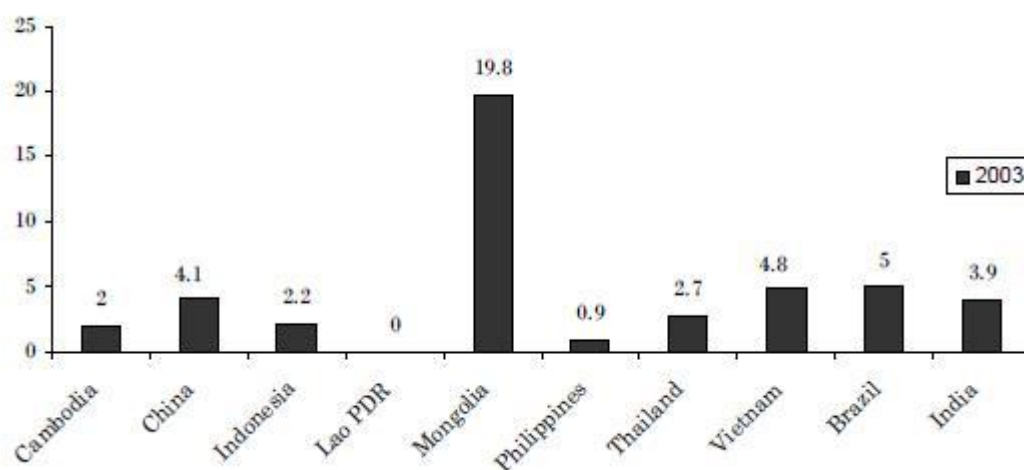

Źródło: <http://dissertations.ub.rug.nl/FILES/faculties/rw/2009/m.mustajab/13complete.pdf>, data odczytu: 24.05.2010

Transport kolejowy

System transportu kolejowego, głównie wykorzystywany jest w podróżach długodystansowych. Składa się z czterech nie powiązanych ze sobą sieci na Jawie i Sumatrze. Dwie główne linie biegnące przez całą długość Jawy, stanowią ok. 80% ogółu długości linii kolejowych Indonezji. Komunikacja z sąsiednią wyspą, Sumatrą odbywa się przy wykorzystaniu połączeń promowych.

Poniższy wykres, prezentuje porównanie jakości infrastruktury kolejowej Indonezji z innymi krajami, na podstawie długości sieci kolejowych na 100 km² powierzchni lądu. Wyraźnie widać, że Indonezja wyprzedza jedynie Kambodżę i Filipiny.

Wykres 9. Długość sieci kolejowej w km/100km²

Źródło: <http://dissertations.ub.rug.nl/FILES/faculties/rw/2009/m.mustajab/13complete.pdf>, data odczytu: 24.05.2010

W tabeli poniżej widzimy, że sieć kolejowa istnieje jedynie na Jawie i Sumatrze. Z funkcjonujących sieci kolejowych, 71%, lub 3 327 km występuje na Jawie, natomiast reszta, licząca 1 348 km działa na Sumatrze.

Wykres 10. Sieć kolejowa na Jawie i Sumatrze (km)

	In Operation	Not in Operation
Java	3,327	1,610 *
Sumatra	1,348	512
Total	4,675	2,122

Source: Ministry of Transportation, 2006

* Including Madura

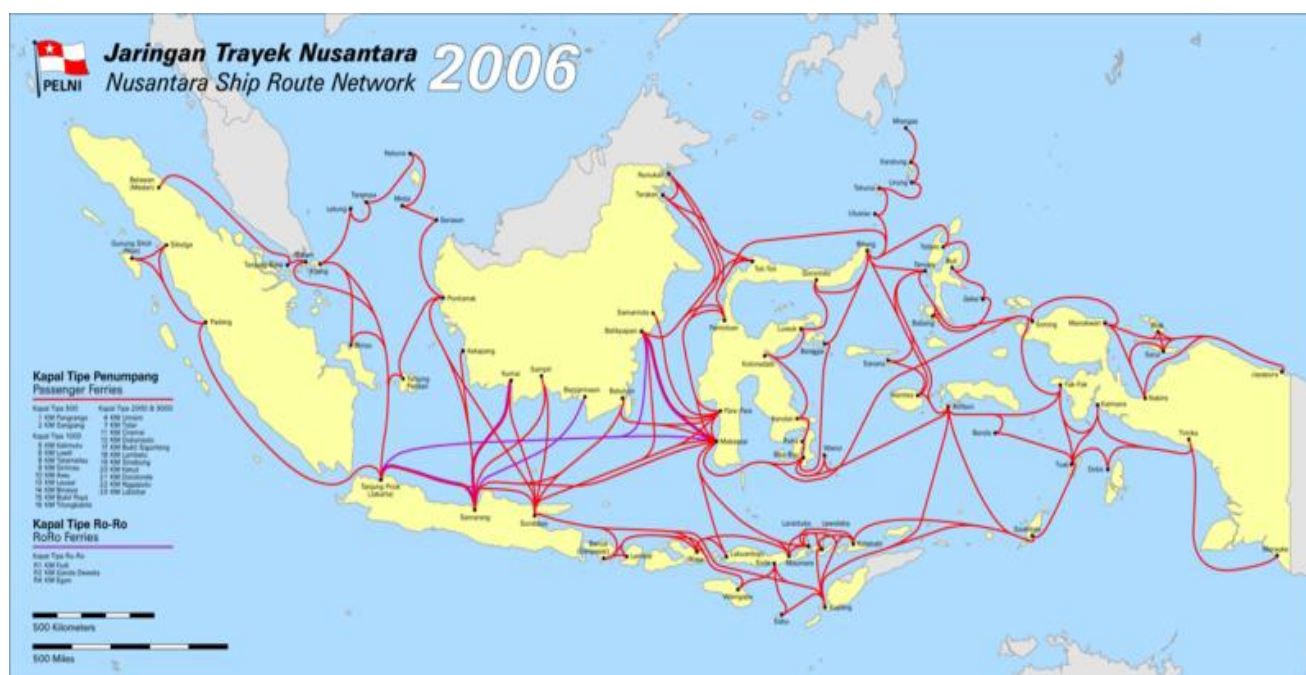
Źródło: <http://dissertations.ub.rug.nl/FILES/faculties/rw/2009/m.mustajab/13complete.pdf>, data odczytu: 24.05.2010

Transport morski

Transport morski, jest istotnym elementem handlu i oczywiście transportu samym w sobie. Każda z indonezyjskich wysp ma co najmniej jeden główny port, w którym zarówno cumują małe zmotoryzowane łodzie jak i duże statki. Pomiedzy Sumatrą, Jawą i wyspą Bali, codziennie kursują regularne promy, jednakże są też i takie, długodystansowe, które są jedyną formą komunikacji z małymi, odległymi wysepkami lub z sąsiadującymi krajami.

Najpopularniejszą kompanią obsługującą transport promowy jest PELNI, której ogromne promy docierają do prawie każdej wyspy Indonezji, nawet w trakcie trwającej dwa tygodnie podróży. PELNI korzysta z łodzi europejskiej budowy, które są wystarczająco duże, do zmagania z morzem, jednak mimo wszystko wciąż za małe, w stosunku do ilości klientów np. w trakcie sezonu (promy o pojemności 3000 osób, zdarzało się, że na pokładzie pomieściły 7000 pasażerów). To świadczy o tym, że niestety wciąż brakuje odpowiedniego zaopatrzenia w sektorze transportu morskiego.

Rysunek 1. Sieć komunikacji morskiej Indonezji

Źródło: <http://pl.wikipedia.org/>, data odczytu: 25.05.2010

Żegluga pełniła przez wiele lat bardzo ważną rolę w transporcie między-wyspiarskim tak pasażerów jak i towarów. Uzasadnionym jest więc szczególny nacisk rządu na rozwój urządzeń i infrastruktury tego sektora, jak również na usprawnienie zarządzania w nim.

W ramach rozwoju usług transportu morskiego, jego wyposażenia i infrastruktury, w przeciągu ostatnich kilku lat zostało ukończonych wiele działań. W tym ukończenie budowy uniwersalnego nabrzeża o długości 237,8 w Kupang (wschodnia Nusatenggara), oraz nabrzeża towarowego o długości 130 m w Bitung (północne Sulawesi), pogłębienie dna na 10,7 mln m² wzdłuż niektórych tras żeglugi, odbudowa 101 jednostek instrumentów wspomagających nawigację, budowę 2 statków zapobiegających katastrofom morskim oraz trzech statków pasażerskich. Na koniec ukończono instalację nowych instrumentów wspomagających nawigację, takich jak 12 latarni morskich, 22 lądowych świateł ostrzegawczych i 119 świateł pływających. By uczynić lepiej dostępnymi niektóre strefy przybrzeżne i wyspy, skonstruowano 8 pionierskich statków, które zostały przekazane władzom regionów Północnej Sulawesi, Papui, Północnemu Maluku oraz Wschodniemu Nusatenggara. W budowie jest jeszcze 5 takich statków. Dodatkowo udzielono dotacji na budowę 174 nowoczesnych tras żeglugi.²

Tabela 6. Hierarchia portów Indonezji

Type of Ports	Port Category	Number		
		Commercial	Non-Commercial	Total
Public Ports	International Hub	2		2
	International	18		18
	National	75	170	245
	Regional	16	123	139
	Local		321	321
Total Number of Public Ports				725
Special Ports	Industry, Mining, Forestry			565
	Fishery			591
Total Number of Special Ports				1,156
TOTAL				1,881

Source: Directorate of Sea Transportation, Department of Communication (2003)

Źródło: http://www.easts.info/on-line/proceedings_05/46.pdf, data odczytu: 24.05.2010

Jak widać w powyższej tabeli, stan infrastruktury transportu morskiego, w roku 2003, wynosił 1 881 portów ogółem, w tym 140 362 m długości nabrzeża dostosowanego do cumowania statków, 817 226 m² przestrzeni magazynowej, 1 742 877 m² otwartej przestrzeni magazynowej, oraz 41 292 m² przestrzeni terminalów pasażerskich.

Transport lotniczy

Linie lotnicze, służą komunikacji między miejscami, gdzie inne formy transportu są niedostępne. Problem stanowi jakość lotnisk. W całej Indonezji znajduje się ok. 669 lotnisk, z czego tylko 163 posiada utwardzoną nawierzchnię (2008r). Każda większa wyspa Indonezji

² Źródło http://www.kbri-bangkok.com/about_indonesia/economy_trade_09.html, data odczytu 18.05.2010

dysponuje przynajmniej jednym dużym międzynarodowym portem lotniczym. Największe lotnisko tego kraju to Soekarno-Hatta, w Dżakarcie. Garuda Indonesia, to narodowe linie lotnicze, jedne z największych w Indonezji i cieszące się największą popularnością. Inne to Lion Air, Air Asia, Batavia Air, Mandala. Liniami lotniczymi latającymi do mniej popularnych destynacji są Merpati, Air Fast, Sriwijaya oraz Jatayu³

Jakość sektora infrastruktury transportu lotniczego, wykazuje ilość i klasyfikacja lotnisk Indonezji, których łącznie jest 185 lotnisk publicznych, w tym 24 I- klasy oraz 15 II- klasy. 23 z nich są zarządzane przez PT Angkasa Pura I oraz PT Angkasa Pura II, a reszta jest zarządzana przez UPT Ministerstwa Komunikacji oraz władze Batam. Poniższa tabela prezentuje strukturę własności lotnisk Indonezji.

Tabela 7. Lotniska Indonezji- struktura własności

Airport's Operator	Airport Class						Non-Class	Total
	Primary	I	II	III	IV	V		
PT. AP – I	2	11	-	-	-	-	-	13
PT. AP –II	2	6	2	-	-	-	-	10
Batam Authority	-	1	-	-	-	-	-	1
Directorate General of Air Comm.	-	2	15	20	38	48	38	161
Civil / Military	-	-	-	-	-	-	-	21
Local Authority	-	-	-	-	-	-	494	494

Source: Directorate of Air Transportation, Department of Communication (2003)

Źródło: http://www.easts.info/on-line/proceedings_05/46.pdf, data odczytu: 24.05.2010

Obiektami infrastruktury lotniczej, są pasy startowe, pasy postojowe, hangary i ich przedpola, obiekty nawigacji lotniczej, obiekty ochrony przeciw pożarowej oraz obsługi naziemnej. Do obiektów tych zaliczają się również oczywiście terminale pasażerskie, terminale towarowe, parkingi, dojazdy do lotnisk, obiekty meteorologiczne oraz obiekty ochrony lotnisk. Długość pasa startowego, pasa postojowego oraz przedpola hangarów, są najważniejszymi wskaźnikami jakości lotniska, gdyż determinują charakter samolotów jakie mogą startować i lądować na danym lotnisku. Poniższa tabela przedstawia dostępność infrastruktury portów lotniczych Indonezji.⁴

³ Źródło http://en.wikipedia.org/wiki/Transport_in_Indonesia, data odczytu 18.05.2010

⁴ Źródło http://www.easts.info/on-line/proceedings_05/46.pdf

Tabela 8. Dostępność infrastruktury lotniskowej w Indonezji

Characteristics		Amount
Passengers Departure		34,526,764
Aircraft Movement		652,216
Freight Movement		351,403
Terminal Capacity (m2)		407,191
Runway length	Length (m)	102,873
	Width (m)	1,884
Apron Capacity	Length (m)	8,167
	Width (m)	2,152
	Area (m2)	1,944,336

Source: Directorate of Air Transportation, Department of Communication (2003)

Źródło: http://www.easts.info/on-line/proceedings_05/46.pdf, data odczytu: 24.05.2010

4.2 Zakwaterowanie

Indonezja dysponuje nieprzeliczoną ilością hoteli i innych typów zakwaterowania. W jej ofercie są tak tanie jak i ekskluzywne hotele, w których można się wygodnie rozgościć i cieszyć się wakacjami.

W 2006 roku, Indonezja oferowała w sumie 11 461 obiektów zakwaterowania z łączną liczbą 285 530 pokoi, które składały się na 1 057 sklasyfikowanych hoteli (od * do *****) oraz 10 404 niesklasyfikowanych obiektów (określane jako „jasmine” hotel). Inne typy zakwaterowania reprezentowały 1 061 obiektów.

Wykres 11 Liczba sklasyfikowanych hoteli Indonezji (2006)

Źródło: http://www.budpar.go.id/filedata/4409_1348-IndonesiaTourismPereformance2008.pdf, data odczytu: 24.05.2010

Na powyższym wykresie widzimy ilość hoteli w Indonezji według ich kategorii. Ich ilość rośnie wraz ze spadkiem kategorii. Najwięcej jest tych o najmniejszej liczbie gwiazdek.

Poniżej widzimy tabelę z rozkładem hoteli w głównych regionach Indonezji oraz ich obłożeniu. Zgodnie z upodobaniem sobie przez turystów wyspy Bali, w miejscu tym również znajduje się największa liczba hoteli, co więcej ich obłożenie wynosi ponad 50%. Również na Jawie ilość hoteli jest znacząca. W stolicy Indonezji, Dżakarcie ich liczba nie wiele różni się od wyniku dotyczącego całej wyspy Bali.

Tabela 9 Rozkład sklasyfikowanych hoteli w Indonezji (2007)

Province	Classified Hotels	Average occupancy rate All categories	Average occupancy rate * * * * *	Average occupancy rate * * * * *
Bali	147	53.49%	59.13%	51.70%
West Java	127	39.39%	59.49%	48.93%
Jakarta	127	53.61%	25.29%	51.51%
Riau	87	51.14%	43.90%	49.76%
East Java	74	42.78%	53.49%	54.93%
North Sumatra	55	42.57%	51.68%	46.82%
Central Java	99	37.60%	60.17%	35.34%
South Sulawesi	46	36.85%	58.79%	33.33%
Yogyakarta	40	45.55%	50.80%	49.46%
West Nusa Tenggara (Lombok)	32	43.29%	51.21%	51.21%
INDONESIA	1,057	46.89%	57.84%	50.23%

Source : Statistics Indonesia (BPS)

Źródło: http://www.budpar.go.id/filedata/4409_1348-IndonesiaTourismPereformance2008.pdf, data odczytu: 24.05.2010

Obiekty zakwaterowania na wyspie Bali są w większości skategoryzowane jako budżetowe, biznesowe, turystyczne, luksusowe, „Bed and Breakfast” oraz apartamenty.

Do popularnych hoteli na wyspie Bali zaliczają się Green Garden Hotel Bali, Mentari Sanur Hotel Bali, Febri’s Hotel & Spa Bali, Rama Beach Resort oraz Villas Gawana Bali, Novus Resort and Spa Bali oraz wiele innych. Hotel Legian Paradiso stanowi jakby oazę w centrum Bali, przez pomieszenie tradycyjnego i współczesnego wystroju.

Hotele w Dżakarcie stawiają na komfort i jakość usług oczywiście za odpowiednią cenę. Obiekty te są doskonałe dla turystów wakacyjnych jak i biznesowych. Niektórymi z hoteli działającymi w tym mieście są Hotel Nikko Bali, JW. Marriott Hotel Bali, Crowne Plaza Hotel Bali, Shangri-La Hotel Jakarta, Hotel Ibis Kemayoran Jakarta, Hotel Ibis Mangga Dua and Apartments Jakarta, Hotel Arcadia Jakarta, oraz wiele innych.⁵

Poniżej widzimy tabelę ze szczegółowym rozkładem obiektów zakwaterowania, ich ilością w poszczególnych regionach, liczbą pokoi i łóżek. Przedstawione jest również ile średnio na dzień zostaje zakwaterowanych klientów.

⁵ Opracowanie własne na podstawie dokumentu „Indonesia Tourism Performance”
http://www.budpar.go.id/filedata/4409_1348-IndonesiaTourismPereformance2008.pdf, data odczytu: 24.05.2010

Oraz <http://www.asiarooms.com/en/travel-guide/indonesia/indonesia-accommodation/index.html>, data odczytu: 24.05.2010

Tabela 10 Liczba obiektów zakwaterowania, średnia ilość gości na dzień wg regionu (2009)

Province	Number Of			Guests Per Day		
	Establishment	Room	Bed	Indonesian	Foreign	Total
Nanggroe Aceh Darussalam	14	993	1 666	436	77	513
North Sumatera	69	5 998	10 480	3 238	409	3 647
West Sumatera	31	1 892	3 478	1 057	156	1 213
R i a u	31	2 765	4 202	1 544	188	1 732
J a m b i	12	822	1 155	769	8	777
South Sumatera	32	2 095	2 867	1 512	215	1 727
Bengkulu	4	170	270	67	0	67
Lampung	8	489	708	397	23	420
Kep Bangka Belitung	11	397	596	101	1	102
Kepulauan Riau	52	6 263	9 064	1 613	1 989	3 602
DKI Jakarta	153	26 179	37 046	14 739	6 681	21 420
West Java	165	13 719	22 998	8 195	996	9 191
Central Java	114	7 002	12 256	4 987	411	5 398
DI Yogyakarta	34	3 434	5 466	1 665	321	1 986
East Java	84	8 589	13 228	3 688	527	4 215
Banten	37	2 775	4 184	1 605	298	1 903
B a l i	149	18 684	29 346	4 238	12 249	16 487
West Nusa Tenggara	33	1 951	3 014	688	368	1 056
East Nusa Tenggara	13	532	885	177	28	205
West Kalimantan	12	1 250	1 844	540	118	658
Central Kalimantan	4	209	329	91	1	92
South Kalimantan	26	1 608	2 452	1 117	38	1 155
East Kalimantan	32	3 628	5 164	1 743	216	1 959
North Sulawesi	27	1 984	3 144	1 004	92	1 096
Central Sulawesi	2	136	196	58	3	61
South Sulawesi	50	3 100	4 618	3 002	154	3 156
South East Sulawesi	2	105	166	74	7	81
Gorontalo	1	54	77	25	1	26
West Sulawesi	3	67	106	19	0	19
M a l u k u	14	510	758	112	13	125
North Maluku	2	239	370	31	1	32
West Irian Jaya	6	367	531	195	7	202
P a p u a	13	710	1 080	222	21	243
Indonesia	1,240	118,716	183,744	58,949	25,617	84,566

Źródło: http://dds.bps.go.id/eng/tab_sub/view.php?tabel=1&daftar=1&id_subyek=16¬ab=1, data odczytu: 24.05.2010

5. System szkolnictwa turystycznego.

Edukacja turystyczna w Indonezji odgrywa ważną rolę, ze względu na ciągłe dążenie do poprawy jakości sektora turystyki. Panuje ogólna opinia, iż ilość profesjonalnych pracowników, wykształconych w dziedzinie zarządzania w turystyce, ma znaczący wpływ na ogólną jakość usług turystycznych. Edukacja jest kluczem do dobrej gościnności.

W celu osiągnięcia pożądaných wyników, Ministerstwo Edukacji Indonezji, wprowadziło przedmiot turystyka i obsługa w turystyce do programu nauczania w szkołach średnich. Dodatkowo Stowarzyszenie Instytucji Wyższej Edukacji Turystyki w Indonezji, zrzeszające 71 akademii i innych instytucji naukowych, szkoli w wielu różnych sektorach jak

usługi pilockie i przewodnickie, obsługę w hotelach i restauracjach. Wciąż jednak wymagane jest wprowadzenie większego nacisku na edukację w zakresie zarządzania w turystyce.

Przez ostatnie 10 lat, 90% absolwentów zostało przyjętych do pracy zaraz po ukończeniu studiów.⁶

6. Rynki docelowe i narzędzia promocyjne.

Turystyka Indonezji ciągle napotyka na jakieś przeszkody, które uniemożliwiają jej stały rozwój. Ataki terrorystyczne czy tsunami, skutecznie odstraszały turystów i niweczą strategiczne działania w celu wypromowania tego kraju na rynku światowym. Mimo to jednak, w Indonezji wciąż na nowo podejmowane są kampanie, które mają na celu zmianę wizerunku Indonezji w oczach świata i zaciekawienie tym miejscem turystów nie tylko z regionu azjatyckiego. Znaczny swój udział w promocji, ma zakrojona na szeroką skalę kampania pod hasłem „Visit Indonesia”, która jest corocznie wznawiana. Poniżej widzimy logo tej kampani.

Celem kampanii jest sterować turystów, nie tylko do tych już popularnych atrakcji Bali lub Bintan, lecz głównie do wspierania Indonezji jako kraju, gdzie każda prowincja ma swoje atrakcje turystyczne.

W celu promowania turystyki Indonezji, rząd podjął się różnych działań, włączając współpracę z rządami innych krajów, jak np. kraje subregionu Indonezja-Malezja –Singapur (Indonesia-Malaysia-Singapore Growth Triangle), Indonezja-Malezja- Tajlandia (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle), ściśle z krajami Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN), bezpośrednio z krajami takimi jak Japonia, Algieria, czy z Polską. Współpracy podjęli się również z licznymi organizacjami jak np. WTO, UNICEF, UNESCO, UN-ESCAP.

⁶ The Jakarta Post, artykuł „Hospitality education offers promising tourism careers”, data odczytu 18.05.2010 (<http://www.thejakartapost.com/news/2010/03/09/hospitality-education-offers-promising-tourism-careers.html>)

III. Rynek recepcji turystycznej.

1. Wielkość przyjazdów i kraje emitujące.

Statystyki dotyczące przyjazdów turystycznych w 2004 roku do Indonezji, stworzone zostały na podstawie danych Dyrektora Generalnego Imigracji.

Na terenie Indonezji istnieje ponad 80 portów wprowadzających do tego kraju, z których 56 to porty morskie. 11 głównych portów to Soekarno-Hatta (Jakarta), Ngurah Rai (Bali), Polonia (Medan), Sekupang (Batam Island), Juanda (Surabaya), Sam Ratulangi (Manado), Entikong (Pontianak), Tabin (Padang), Adi Sumarmo (Solo), Selaparang (Mataram), and Hasanuddin (Makasar).

Statystyki dotyczące hoteli i obiektów zakwaterowania zostały przetworzone i opracowane przez Oddział Statystyk w Turystyce w Biurze Statystyk Indonezji (BPS- Badan Pusat Statistik).

Dochód, długość pobytu oraz rozbieżność wydatków turystycznych zostały uzyskane z badań prowadzonych dorocznie przez Ministerstwo Kultury i Turystyki Indonezji.

Przyjazdy

Przyjazdy turystów na teren Indonezji w roku 2008 wzrosły o 13% porównując do roku 2007, kiedy to całkowita liczba odwiedzających wyniosła 5 505 759, natomiast w 2008, 6 234 497. To wskazuje na znaczną poprawę w indonezyjskiej turystyce, biorąc pod uwagę wahania wyników w latach wcześniejszych. W 2008 roku po raz pierwszy liczba przyjazdów turystów zagranicznych do Indonezji przekroczyła 6 mln spadki ilości przyjazdów w latach wcześniejszych.

Tabela 11 Liczba przyjazdów turystów zagranicznych do Indonezji wg kraju zamieszkania 2002-2008

Country Of Residence	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Austria	18874	14220	24235	19365	18759	16206	17696
Belgium	24079	22730	26254	15084	26652	27245	21996
Denmark	19773	16172	18289	19306	12937	15144	17507
France	96844	75945	91710	109567	98853	104473	125216
Germany	142649	113895	134625	156414	106629	112160	137854
Italy	56857	33467	42504	38118	35859	29570	33300
Netherlands	110631	91446	92152	114687	110272	106987	140771
Spain & Portugal	55368	27969	38215	32008	47000	51837	45830
Sweden	30771	22085	25285	25137	21412	22909	23067
Norway	19301	15010	15226	16819	15956	16095	17434
Finland	8564	6708	6936	7377	8653	9937	10535

Switzerland	28848	20929	32238	30466	27215	25352	31662
United Kingdom	160077	98916	113578	163898	110412	121599	150412
Rusia	14155	14413	18770	17138	34116	52928	69628
Other Europe	46213	31999	40689	33024	55673	84288	81837
Total Europe	833004	605904	720706	798408	730398	796730	924745
Africa	36503	30244	35507	27450	22655	27777	29753
Middle East	37987	31371	35783	60601	55033	55348	67271
USA	160982	130276	153268	157936	130963	155652	174331
Canada	32690	25104	30997	28806	29918	32343	39784
Others America	28380	20166	25514	22769	23644	32207	25563
Total America	222052	175546	209779	209511	184525	220202	239678
Brunei	15310	11408	14146	16234	8965	11209	12134
Malaysia	475163	466811	622541	591358	769988	891353	1117454
Philippines	84060	76665	76742	78402	74982	137317	159003
Singapore	1447315	1469282	1644717	1417803	1401804	1352412	1397056
Thailand	50589	42585	55024	44897	42155	68050	76842
Vietnam	N.A.	N.A.	N.A.	9729	9229	9754	12215
Other Asean	13299	16569	17984	15583	21222	19981	19903
Total Asean	2085736	2083320	2431154	2174006	2328345	2490076	2794607
Australia	346245	268538	406389	391862	226981	314432	450178
Hongkong	78018	72128	79777	74868	78386	76019	81073
India	35063	29895	36169	36679	54346	68908	102179
Japan	620722	463088	615720	517879	419213	508820	546713
Korea Rep.	210581	201741	228408	251971	295514	327843	320808
New Zealand	29673	21070	26103	28253	24257	25675	22633
Pakistan	7966	5942	6304	11562	7406	6835	7786
Bangladesh	4948	7698	6293	9712	9662	7133	7549
Srilanka	5289	4579	5073	11071	11845	6953	6740
Taiwan	400334	381877	384226	247037	236384	227586	224194
China Rep.	36685	40870	50856	112164	147245	230476	337082
Other Asia Pasific	42594	43210	42918	39067	39156	114946	71508
Total Asia Pasific	1818118	1540636	1888236	1732125	1550395	1915626	2178443
Grand Total	5033400	4467021	5321165	5002101	4871351	5505759	6234497

Žródło: http://dds.bps.go.id/eng/tab_sub/view.php?tabel=1&daftar=1&id_subyek=16¬ab=16, data odczytu:
24.05.2010

Główne rynki

Głównymi rynkami recepcyjnymi w 2008 roku, wg światowych regionów były przede wszystkim kraje ASEAN, z których to przyjazdy ogółem stanowiły 44,82% całkowitej wyniku dla Indonezji. Spośród nich wyróżnia się Singapur, z którego to ilość przyjazdów stanowiła aż 30,91% całkowitej ilości przyjazdów do Indonezji i zarazem najwięcej ze wszystkich krajów świata. Wynik ten jest większy niż nawet przyjazdy ogółem z Europy czy z Ameryk. Obok Singapuru znaczącym krajem jest Malezja, której wynik stanowi 17,92% ogółu. Dalej w rankingu plasują się kraje Azji i Pacyfiku, przede wszystkim Japonia 8,76%, Australia 7,22%, Chiny 5,41%, Południowa Korea 5,15%, Tajwan 3,60%.

Kraje europejskie ogółem stanowiły 14,83% całkowitego wyniku, natomiast przyjazdy z obu Ameryk stanowiły 3,84%. Porównując do lat wcześniejszych ze wszystkich regionów świata zanotowano wzrost przyjazdów, średnio o 11% w stosunku do roku 2007.⁷

Indonezja niestety wciąż nie znajduje się na liście głównych destynacji turystycznych świata, jednakże wg prognoz przeprowadzonych przez UNWTO, znaczenie regionu południowej Azji rośnie i będzie rosło, stąd wielka nadzieja dla rynku turystycznego Indonezji, na coraz to większą ilość odwiedzających ten kraj.⁸

Tabela 12 Prognozy UNWTO dotyczące światowej turystyki do 2020 roku.

	Base Year	Forecasts		Market share (%)		Average annual growth rate (%)
	1995	2010	2020			
	(Million)			1995	2020	1995-2020
World	565	1006	1561	100	100	4.1
Africa	20	47	77	3.6	5.0	5.5
Americas	110	190	282	19.3	18.1	3.8
East Asia and the Pacific	81	195	397	14.4	25.4	6.5
Europe	336	527	717	59.8	45.9	3.1
Middle East	14	36	69	2.2	4.4	6.7
South Asia	4	11	19	0.7	1.2	6.2

Źródło: <http://www.unwto.org/facts/eng/vision.htm>, data odczytu: 24.05.2010

Sezonowość

Podobnie jak w roku 2007, głównym miesiącem przyjazdów turystów zagranicznych w roku 2008 był grudzień, w którym to przyjazdy wyniosły 518 696 turystów, lub 9,42% przyjazdów całego roku. Kolejnym miesiącem był lipiec, w którym to statystyki wyniosły 514

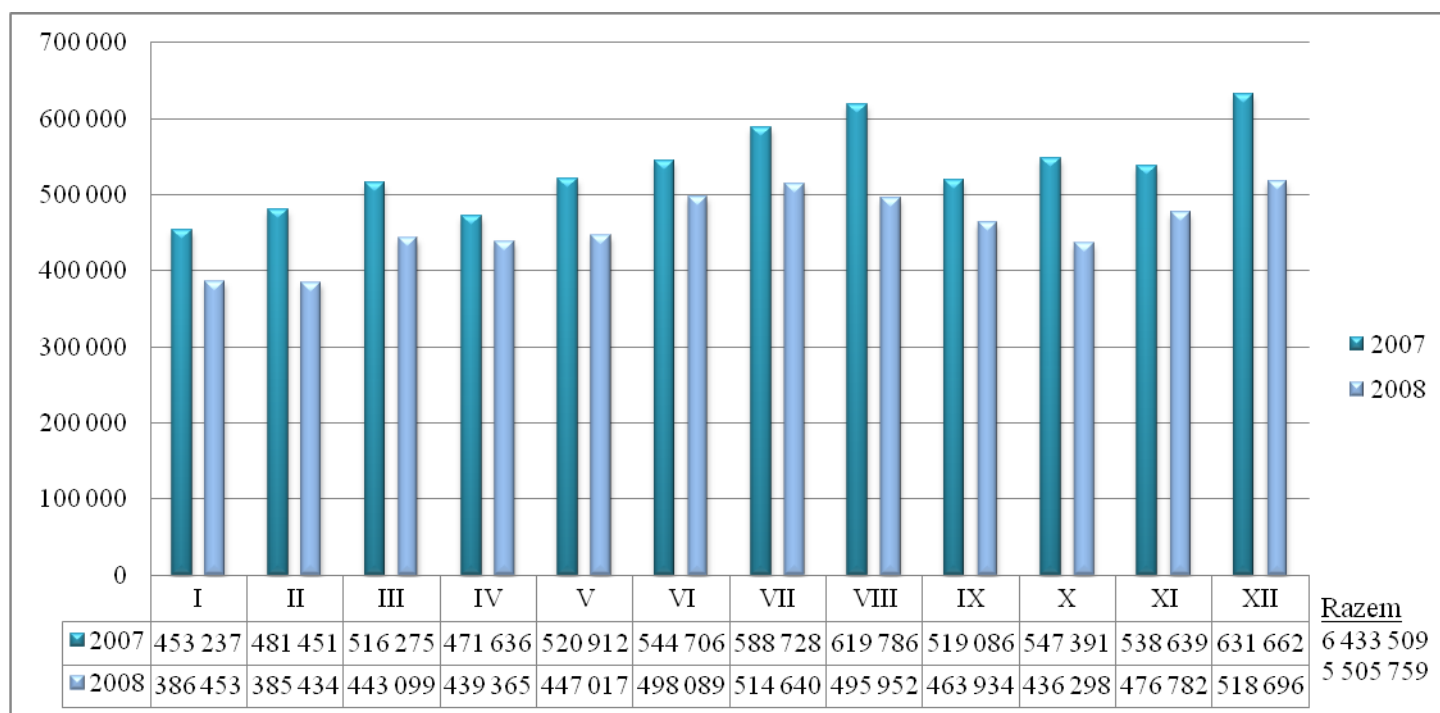
⁷ Opracowanie własne na podstawie http://dds.bps.go.id/eng/tab_sub/view.php?tabel=1&daftar=1&id_subyek=16¬ab=16, data odczytu: 24.05.2010

⁸ Opracowanie własne na podstawie <http://www.unwto.org/facts/eng/vision.html>, data odczytu: 24.05.2010

640 turystów lub 9,35% w stosunku do całorocznych przyjazdów. Miesiącem o najmniejszej ilości odwiedzin turystów zagranicznych stanowił luty, który osiągnął jedynie 7,00% całkowitej ilości przyjazdów.

Tabela 13 Miesięczne rozłożenie przyjazdów turystów zagranicznych do Indonezji, 2007-2008

W przedziale całego roku nie ma jednak wyraźnie zarysowanej sezonowości. Różnice między poszczególnymi miesiącami są niewielkie, a okres wakacyjny i zimowy tylko odrobinę nakreśla wzrost przyjazdów turystów w tym okresie.⁹

2. Dochody z turystyki przyjazdowej.

Dochody i wydatki w turystyce

Całkowity dochód z turystyki przyjazdowej Indonezji w roku 2009 wyniósł US\$ 6 302,50 mln, co niestety świadczy o spadku o 15% w stosunku do roku 2008, jednak wynik ten jest wyższy niż lata przed 2008.

Największych wpływów w roku 2008, spośród krajów Azji Południowo-Wschodniej dostarczyli turyści z Hongkongu. W stosunku do roku 2007, wpływy te wzrosły aż o 49%. Drugim krajem były Indie z niewiele niższym wynikiem. Spośród krajów całego świata największych wpływów dostarczyła Arabia Saudyjska, Rosja i Kanada.

⁹ Opracowanie własne na podstawie dokumentu „Indonesia Tourism Performance”
http://www.budpar.go.id/filedata/4409_1348-IndonesiaTourismPerformance2008.pdf, data odczytu:
24.05.2010

Wykres 12 Średnie wydatki na wizytę wg krajów emitujących 2002-2008 (US\$)

Country Of Residence	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Brunei Darussalam	640,61	1083,23	564,94	822,60	550,87	828,72	1011,73
Malaysia	589,05	698,13	511,58	526,81	474,80	585,99	684,86
Philippines	636,18	835,45	1007,01	965,56	586,40	668,14	1131,81
Singapore	526,74	538,85	457,79	507,78	507,82	593,02	818,07
Thailand	919,88	748,77	698,72	672,31	876,84	893,86	1069,17
Hongkong	914,45	934,88	836,34	871,53	789,87	844,58	1261,13
India	1046,61	767,33	855,19	903,99	962,33	1101,72	1205,63
Japan	957,55	966,69	887,02	838,50	968,36	741,00	1196,94
Korea Rep	649,29	1107,31	910,13	872,89	858,79	930,07	1014,68
Pakistan	999,20	699,66	1045,16	754,65	899,22	1064,64	1090,56
Bangladesh	1273,48	773,37	839,73	1088,04	1272,89	892,50	1567,50
Srilanka	940,54	1041,09	1019,40	997,25	704,03	909,55	783,35
Taiwan	1151,44	1077,33	747,71	810,63	728,61	781,96	1044,24
China Rep.	986,18	1115,60	875,68	654,73	779,24	971,27	1112,71
Saudi Arabia	2122,60	1444,98	1810,80	1630,79	1661,57	1404,44	2266,06
Austria	1286,47	1141,71	1464,27	1158,80	1283,68	1334,10	1404,54
Belgium	1071,12	1538,41	1280,09	1192,05	1195,14	1810,35	1673,32
Denmark	1195,96	1253,02	1177,52	733,17	493,90	1391,38	1635,88
France	995,36	1111,55	1267,33	1152,38	1337,01	1161,98	1478,65
Germany	1017,34	1182,64	1245,50	1205,82	1119,76	1177,91	1617,92
Italy	964,90	1014,98	1141,25	1194,42	1096,87	1187,48	1356,44
Netherland	1075,71	1171,46	1365,35	1454,95	1365,91	1375,16	1719,98
Spain & Portugal	937,83	1237,42	1247,82	1405,77	2003,33	1387,16	1388,45
Sweden	910,48	994,27	1060,08	1102,16	991,33	1395,82	1587,93
Switzerland	806,59	785,77	1108,74	1207,89	1811,61	1022,17	1444,08
United Kingdom	1067,03	1087,22	1179,65	1169,95	1246,45	1354,18	1456,84
Finland	832,07	738,53	1095,82	682,16	1128,96	1166,40	1292,20
Norway	2843,43	826,17	1222,81	1314,24	846,57	1198,41	1537,39
Rusia	1863,53	1019,73	1259,10	1167,95	1735,61	1509,25	2133,65
U S A	1413,49	1195,25	1310,47	1333,94	1462,74	1419,93	1675,41
Canada	1427,27	1102,36	1381,20	1115,50	1016,19	1098,99	2070,23
Central America	1117,85	683,60	609,40	1816,67	1381,94	941,11	1566,67
South America	1235,52	1174,33	1170,29	1434,86	1333,55	1266,09	1437,21

Australia	946,89	1114,15	1154,74	1136,32	1330,31	1196,98	1484,34
New Zealand	705,48	849,71	1072,61	1112,50	1116,15	1161,09	1592,91
Egypt	1696,00	680,33	452,35	1021,96	855,21	1065,57	834,57
Other Country	1068,42	1069,50	1218,31	995,62	586,76	1142,78	1458,88
Average	893,26	903,74	901,66	904,00	913,09	970,98	1178,54

Source : Passenger Exit Survey, Department of Culture and Tourism

Źródło: http://dds.bps.go.id/eng/tab_sub/view.php?tabel=1&daftar=1&id_subyek=16¬ab=18, data odczytu: 24.05.2010

Średnie wydatki zagranicznych turystów na wizytę osiągnęły w roku 2008 US\$ 1 178,54 co stanowiło wzrost o 21% w stosunku do roku 2007, podczas gdy średnie wydatki jednego turysty na dzień wyniosły US\$ 137,38, czyli wzrosło o ok. 32% od roku 2007.¹⁰

Jak widać w tabeli poniżej, rok 2009 charakteryzował się spadkiem wydatków turystów przyjezdnych, a co za tym idzie ogólnym dochodem z turystyki, jednakże różnica ta jest nieznaczna, a prognozy wskazują na dalszą tendencję wzrostową.¹¹

Tabela 14 Przyjazdy, średnie wydatki, długość pobytu turystów zagranicznych na terenie Indonezji w latach 2001-2009

YEAR	VISITOR ARRIVAL	AVERAGE EXPENDITURE PER PERSON (US\$)		AVERAGE LENGTH OF STAY	TOURISM (Million US\$)
		PER VISIT	PER DAYS		
2001	5.153.620	1.053,36	100,42	10,49	5.396,26
2002	5.033.400	893,26	91,29	9,79	4.305,56
2003	4.467.021	903,74	93,27	9,69	4.037,02
2004	5.321.165	901,66	95,17	9,47	4.797,88
2005	5.002.101	904,00	99,86	9,05	4.521,89
2006	4.871.351	913,09	100,48	9,09	4.447,98
2007	5.505.759	970,98	107,70	9,02	5.345,98
2008	6.429.027	1178,54	137,38	8,58	7.377,39
2009	6.452.259	995,93	129,57	7,69	6.302,50

Source: Statistical Report on Visitor Arrivals to Indonesia

Źródło: <http://www.budpar.go.id/page.php?ic=621&id=180>, data odczytu: 24.05.2010

¹⁰ Opracowanie własne na podstawie

http://dds.bps.go.id/eng/tab_sub/view.php?tabel=1&daftar=1&id_subyek=16¬ab=18, data odczytu: 24.05.2010

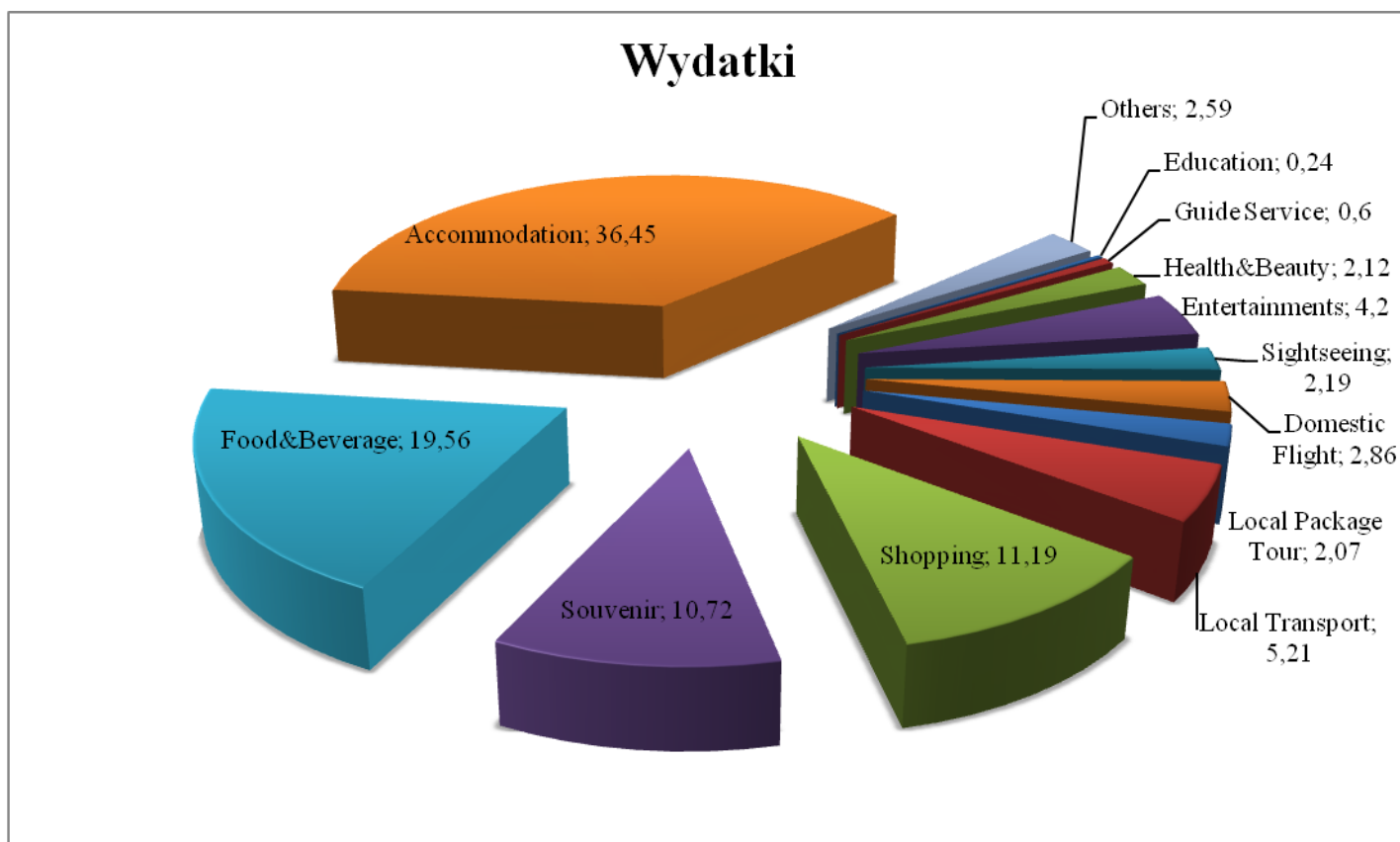
¹¹ <http://www.budpar.go.id/page.php?ic=621&id=180>, data odczytu: 24.05.2010

Rozkład wydatków

Tak jak pokazuje poniższy wykres rozkład wydatków zagranicznych turystów wyglądał następująco: zakwaterowanie, które osiągnęło największe wpływy stanowiące 36,45% całości; wyżywienie 19,56% oraz zakupy 11,19%.¹²

Wykres 13 Rozkład wydatków turystów zagranicznych odwiedzających Indonezję (2008)

¹² Opracowanie własne na podstawie dokumentu „Indonesia Tourism Performance”
http://www.budpar.go.id/filedata/4409_1348-IndonesiaTourismPereformance2008.pdf, data odczytu:
24.05.2010

3. Regiony turystyczne.

Rysunek 2. Mapa Indonezji z regionami

Źródło: http://wikitravel.org/en/Image:Indonesia_regions_map.png, data odczytu: 24.05.2010

Sumatra

Sumatra jest drugą co do wielkości wyspą Indonezji położoną najdalej na zachód archipelagu indonezyjskiego. Przez nią przebiega Równik. Wysokie wulkany i masywne pokryte lasami łańcuchy górskie są głównymi cechami charakterystycznymi krajobrazu, zwłaszcza wzdłuż południowego wulkanicznego brzegu wyspy. Najwyższy wulkan, Kerinci ma 3805 m n.p.m. Znajduje się tu również największe jezioro wyspy - Toba (1940 km²) w kraterze o powierzchni ok. 3 000 km². W górach można także znaleźć złoża węgla i złota.

Część północno-wschodnia natomiast jest nizinna z licznymi bagnami. Działalność wulkaniczna tego regionu spowodowała, że gleba na tych terenach jest niezwykle żyzna, a krajobraz urozmaicony. Jeden z największych Indonezyjskich rezerwatów przyrody, Park Narodowy Gunung Leuser znajduje się w północnej Sumatrze.

Klimat Sumatry jest równikowy, bardzo wilgotny. Średnia temperatura w styczniu wynosi +25 °C, natomiast w sierpniu +27 °C. Pora deszczowa wypada w październiku i w listopadzie. Znaczną część wyspy niegdyś porastały lasy równikowe, ale rozwój ekonomiczny i nielegalna wycinka zagroziły ich istnieniu.

Sumatra jest piątą co do wielkości wyspą na świecie i trzecią w archipelagu indonezyjskim. Rzeki znajdujące się na wyspie (Musi, Hari, Inderagiri, Kampar, Asahan, Simpang-kiri, Barumon) transportują duże ilości szlamu, tworząc rozległe niziny przeplatane bagnami. Pomimo, że obszary te nie nadają się pod uprawę, są bardzo ważne pod względem

ekonomicznym dla Indonezji. Ziemia ta produkuje bowiem zarówno olej palmowy, jak i ropę naftową.

Sumatra nie jest gęsto zaludniona – na jeden km² przypada średnio 96 osób. Cała populacja to około 45 milionów ludzi, co daje jej piąte miejsce pod względem zaludnienia wysp. Najgęściej zaludniona jest północ Sumatry oraz pogórze zachodniej części wyspy. Najwięcej ludności skupia się w miastach Medan i Palembang.

Kalimantan

Kalimantan, to indonezyjska część wyspy Borneo, zajmuje ponad 72% powierzchni wyspy (jej południową i środkową część). Powierzchnia tego regionu wynosi 539 460 km² i jest zamieszkała przez 12,6 mln Indonezyjczyków (2005).

W Indonezji nazwa "Kalimantan" oznacza całą wyspę Borneo, jednak w innych językach nazwa ta przyjęła się na określenie jedynie jej indonezyjskiej części, dla odróżnienia od części należących do Malezji i Brunei.

Kalimantan dzieli się na cztery prowincje: Borneo Południowe, Środkowe, Wschodnie i Zachodnie

Borneo Południowe (indonez. *Kalimantan Selatan*) liczy powierzchnię 37660 km² i 3196 tys. mieszkańców (2005). Stolicą jest Banjarmasin. Borneo Południowe stanowi najmniejszą i zarazem najgęściej zaludnioną prowincję Kalimantanu. Dzieli się na 2 okręgi miejskie i 11 dystryktów.

Jego powierzchnia głównie nizinna, pokryta w większości terenami bagiennymi, z licznymi rzekami (prowincja nazywana jest *Krajem tysięcy rzek*), z których największymi są: Barito, Negara, Martapura. We wschodniej części znajdują się tereny wyżynne i górskie (*Gunung Besar* 1892 m n.p.m.), porośnięte lasem równikowym. Do prowincji należą także mniejsze wyspy na cieśninie Makasar u południowo-wschodniego wybrzeża Borneo (m.in. Laut i Sebuku)

Największą grupą etniczną są *Banjarowie*, którzy stanowią ok 75% ludności, zamieszkują głównie wzdłuż wybrzeża. 98% ludności Bornea Południowego wyznaje islam.

Gospodarka tego regionu opiera się na rolnictwie (najważniejsze produkty: orzechy kokosowe, kakao, goździki, kauczuk), eksploatacji lasów (rattan, drewno, (m.in. heban), żywica) i rybołówstwie (tuńczyki). Wydobywana jest ropa naftowa, węgiel, rudy żelaza, złoto, diamenty.

Głównymi miastami są: Banjarmasin, Martapura, Kota Baru, Banjarbaru

Borneo Środkowe (indonez. *Kalimantan Tengah*) to region o powierzchni 152600 km² oraz 2191 tys. mieszkańców (2006). Stolicą jest Palangkaraya. Dzieli się na 1 okręg miejski i 13 dystryktów.

Powierzchnia nizinna to jedynie północne granice prowincji, przebiegające wzdłuż pasm Gór Schwanera i Gór Müllera. Tereny te są południkowo przecięte licznymi rzekami uchodzącymi do Morza Jawajskiego (m.in. Pembuang, Kahayan, Barito). 82% powierzchni tego regionu pokrywa las równikowy, natomiast w południowej części przeważają tereny bagienne. Większość ludności stanowią Dajakowie.

Gospodarka: rolnictwo (ryż, kukurydza, orzeszki ziemne, orzechy kokosowe, kaczuk, kawa, kakao, goździki, pieprz); rybołówstwo; eksploatacja lasów; wydobywanie złota; przemysł spożywczy, drzewny.

Główne miasta to Palangkaraya, Sampit, Muarateweh.

Borneo Wschodnie (indonez. *Kalimantan Timur*) to prowincja w Indonezji o powierzchni 202440 km² (druga co do wielkości) i 2884 tys. mieszkańców (2005). Stolicą jest Samarinda. Dzieli się na 4 okręgi miejskie i 9 dystryktów.

Powierzchnia głównie wyżynna, w zachodniej części góry Iran i Müllera, tereny nizinne w dolnych biegach rzek (głównymi są Mahakam i Kayan). 80% powierzchni (prawie 16 milionów hektarów) pokrywa las równinowy, z czego 1.9 mln ha leży w obrębie rezerwatów, 3.6 mln ha to lasy chronione, 4.8 mln ha – lasy do ograniczonej eksploatacji, 5.5 mln ha – lasy do pełnej eksploatacji.

Gospodarka: rolnictwo (ryż, kukurydza, orzeszki ziemne, maniok, orzechy kokosowe, olej palmowy, kaczuk, kawa, kakao, goździki, pieprz); rybołówstwo (tuńczyki, krewetki, anchois); eksploatacja lasów (miejscami nielegalna i rabunkowa); wydobywanie ropy naftowej, gazu ziemnego, metali szlachetnych, węgla; przemysł spożywczy, drzewny, petrochemiczny; turystyka.

Główne miasta: Samarinda, Balikpapan, Loa Janan, Bontang, Tarakan.

Borneo Zachodnie (indonez. *Kalimantan Barat*) o powierzchni 146760 km², liczy 4573 tys. mieszkańców (2005). Stolicą jest Pontianak. Dzieli się na 2 okręgi miejskie i 10 dystryktów.

Powierzchnia wnętrza prowincji jest nizinna. Łańcuchy gór Schwanera i gór Müllera tworzą naturalną granicę z prowincją Borneo Środkowe. Część granicy z malezyjskim stanem Sarawak biegnie wzdłuż gór Kapuas Hulu. Dwie trzecie powierzchni stanowi dorzecze rzeki Kapuas, która jest ważnym szlakiem komunikacyjnym. Do prowincji należą też przybrzeżne wyspy na cieśninie Karimata. 90% ludności stanowią Dajakowie i Malajowie, najważniejszą mniejszością są Chińczycy.

Gospodarka: rolnictwo (ryż, kukurydza, orzeszki ziemne, orzechy kokosowe, olej palmowy, kaczuk, kakao, pieprz); rybołówstwo (tuńczyki, krewetki, anchois); eksploatacja lasów; wydobywanie ropy naftowej, metali szlachetnych, miedzi, węgla.

Głównymi miastami są Pontianak i Singkawang.

Jawa

Jawa leży na wschód od Sumatry. Największe miasto wyspy, Dżakarta, jest stolicą Indonezji. Wyspę zamieszkuje 130 mln osób, co oznacza, że jest ona najgęściej zaludnioną wyspą na świecie. Na obszarach nizinnych Jawy Centralnej na jeden km² przypada 2000 osób. Powierzchnia Jawy to 126,7 tys. km², co daje jej trzynaste miejsce na świecie i piąte w Indonezji.

Dominującym językiem na wyspie jest jawański, jednakże większość mieszkańców wyspy jest dwujęzyczna i porozumiewa się także po indonezyjsku. Religią dominującą na wyspie jest islam.

Mieszkańcy Jawy trudnią się przede wszystkim rolnictwem. Warunki klimatyczne panujące na wyspie sprzyjają dużym zbiorom w ciągu roku. Uprawy ryżu, manioku, kukurydzy, orzeszków ziemnych, herbaty, trzciny cukrowej, palmy kokosowej, kakaowca, kauczukowca.

Jawa jest wyspą głównie wulkanicznego pochodzenia. Znajduje się na niej pasmo górskie, tworzące grzbiet rozciągający się ze wschodu na zachód. Pasma to tworzą stożki wulkaniczne, które dawniej były aktywne. Najwyższym wulkanem jest góra Semeru (3676 m n.p.m.). Najaktywniejszym wulkanem na Jawie, a także w całej Indonezji, jest Merapi (2968 m n.p.m.).

Administracyjnie wyspa jest podzielona na cztery prowincje (Banten, Jawa Zachodnia, Jawa Wschodnia i Jawa Środkowa), jeden region specjalny (Yogyakarta) oraz jeden okręg specjalny (Dżakarta).

Bali

Bali to tropikalna, dzika dżungla, porośnięta zieloną roślinnością, na wybrzeżu której znajdziemy turystyczny raj tworzący jakby pierścień okalający złote, piaszczyste brzegi. To najbogatsza wyspa Indonezji, uwielbiana przez turystów dzięki przyjaznym mieszkańcom, pięknym widokom, błękitnym lagunom i luksusowym hotelom, słynącym z rozpieszczania swoich gości.

Równikowy klimat zapewnia wysokie temperatury, idealne dla wytrawnych plażowiczów, którzy z wakacji chcą powrócić z piękną opalenizną. Porastające wyspę lasy stanowią dobre miejsce na piesze wycieczki – jeśli chcemy zaszyć się głęboko w dżungli i i silnie odczuć kontakt z naturą – zabierzmy ze sobą lokalnego przewodnika – ten pokaże nam najwspanialsze balijskie uroki.

Wizytówką wyspy są jednak nie tylko kurorty, ale przede wszystkim zabytki - świątynie, miejsca kultu i wioski, do których nie dotarła jeszcze cywilizacja. Co zmanienne dla tutejszego krajobrazu - każda z osad zaszytych głęboko w tropikalnych lasach posiada swoją świątynię, gdzie miejscowa ludność wyznania hinduskiego znosi dary dzięczynne i odprawia modlitwy.

Te monumentalne budowle wyrastają niemal wszędzie, nawet na małych cyplach, tworząc w ten sposób mistyczną oazę. Najbardziej charakterystyczną zdaje się być **Ulun Danu** na jeziorze Breratan, w parku Tabanan.

Na całej długości wybrzeża, w zwłaszcza po jego wschodniej i południowej stronie rozciągają się kurorty oferujące wczasowiczom wypoczynek w luksusie. Eleganckie obiekty noclegowe doskonale współgrają z miejscowym krajobrazem – łódkami rybaków i bazarami, na których można zaopatrzyć się w oryginalne pamiątki. W głębi lądu znajdują się głównie obiekty sakralne, oszałamiające przepychem i stylem orientu, otoczone bujnymi, barwnymi ogrodami.

Powierzchnia Bali wynosi 5,6 tys. km², a ilość mieszkańców 3,3 mln (2005). Głównymi miastami są Denpasar, które jest stolicą tego regionu, Singaraja, Klungkung oraz Kluta.

Na wyspie znajduje się wulkaniczne pasmo górskie z najwyższym szczytem Agung o wysokości 3142 m n.p.m., na południu wyspy znajdują się urodzajne tereny nizinne i wyżynne. Znaczną część wyspy porastają lasy tropikalne. Klimat równikowy wilgotny o

średniej temperaturze rocznej 25-27 °C i średnich opadach rocznych 1400-1700 mm. W sierpniu i wrześniu występuje pora sucha.

Bali znane jest w świecie z oryginalnego, charakterystycznego folkloru, architektury, rzeźby, malarstwa, a także muzyki i tańca. Sztuka Bali będąca pod wpływem sztuki hinduskiej charakteryzuje się bogatą roślinną i fantastyczną ornamentyką. Znane jest balijskie złotnictwo i płótnierstwo. Muzyka charakteryzuje się wykorzystaniem instrumentu gamelan. Oryginalny teatr cieni *wayang*.

Sulawesi (Celebes)

Celebes to indonezyjska wyspa na Oceanie Spokojnym wchodząca w skład Archipelagu Malajskiego i Wielkich Wysp Sundajskich. Z powierzchnią równą 174 600 km² znajduje się na 11. miejscu listy największych wysp świata.

Swoim nieregularnym, rozczłonkowanym kształtem Celebes przypomina skorpiona - cztery półwyspy oddzielone są głęboko wcinającymi się zatokami. Wyspa ta nie ma nizin przybrzeżnych. Wyspę opływają morza: Flores, Banda, Moluckie, Celebes. Terytorium Celebes jest górzyste, występują liczne wulkany - zarówno aktywne jak i wygasłe. Najwyższym z nich jest Soputan (1827 m n.p.m.). W centrum wyspy znajdują się Góry Molengraffa, z najwyższym szczytem jest Rantekombola 3455 m n.p.m. (wg innych źródeł jest nim Rantemario 3478 m n.p.m.). W dolinach śródgórskich i rowach tektonicznych oddzielających poszczególne pasma leżą liczne jeziora. Klimat równikowy wybitnie wilgotny, średnia roczna suma opadów: 2000 mm. Cechuje się nierównomiernym rozkładem opadów w ciągu roku. Wyspa pokryta jest wiecznie zielonymi lasami równikowymi. W kotlinach śródgórskich ukształtowała się formacja przypominająca sawannę. uprawia się głównie palmę kokosową, ryż, kawę oraz kauczukowiec. Na wyspie eksploatuje się rudy niklu i żelaza oraz szlachetne odmiany drewna.

Sulawesi podzielona jest na prowincje: Celebes Południowy, Celebes Południowo-Wschodni, Celebes Środkowy, Celebes Północny, Gorontalo, Celebes Zachodni. Celebes jest jednym z regionów Indonezji dążących do niepodległości.

Nusa Tenggara

Obszar archipelagu Małych Wysp Sundajskich. Wyspy tego archipelagu tworzą rozciągnięty równoleżnikowo łańcuch złożony z ok. 40 wysp, w którego skład wchodzi: Bali (5623 km²), Lombok (5435 km²), Sumbawa (15 448 km²), Sumba (11 153 km²), Komodo (520 km²), Flores (14 154 km²), Lombok (1293 km²), Alor (2330 km²), Roti (1210 km²), Timor (największa – 30 775 km², nie należy do Indonezji)

Jest to obszar górzysty, wulkaniczny z najwyższym wzniesieniem Rinjani (3726 m n.p.m., wulkan na wyspie Lombok).

Klimat równikowy, wilgotny z porą suchą, opady roczne od 1000 do 4000 mm. Bogactwa mineralne : Ropa naftowa, rudy cyny, manganu, żelaza, boksyty, siarka, węgiel kamienny, siarka.

Lombok to wyspa mniej znana niż Bali, lecz równie malownicza. Jej powierzchnia wynosi 5 435 km², a liczba mieszkańców ją zamieszkujących liczy 2 403 tys. Ważnym miastem tej wyspy jest Mataram. Cieśniną Lombok między wyspami Lombok i Bali przebiega linia Wallace'a. Brytyjski uczoney Alfred Russel Wallace odkrył, że ta wąska cieśnina wyznacza

granicę występowania całkowicie odmiennych gatunków flory i fauny. Lombok jest zasiedlony przez gatunki spotykane w Australii, na Bali spotykane są przede wszystkim gatunki spokrewnione z tymi z południowo-wschodniej Azji. Uprawia się tu ryż, trzcinę cukrową, bawełnę i kukurydzę.

Wyspa Lombok ma charakter wulkaniczny. Na niej znajduje się trzeci pod względem wysokości wulkan Indonezji – Rinjani (3726 m n.p.m.).

Pierwotnie we władaniu sultana Makassar.

Komodo (indonez. *Pulau Komodo*), to wyspa o powierzchni 330,0 km² i długości linii brzegowej 158,0 km. Jest słabo zaludniona.

Oblewana jest przez morze Flores (od północy), cieśninę Lintah (od wschodu), cieśninę Sumba (od południa) i cieśninę Sape (od zachodu).

Ma bardzo rozwiniętą linię brzegową, a jej powierzchnia jest głównie wyżynna (wysokość do 825 m n.p.m.). Pierwotna roślinność (las równikowy) została w większości zastąpiona przez zbiorowiska trawiaste.

Na wyspie żyje endemiczny gatunek warana - waran z Komodo, największa jaszczurka na świecie. W celu jej ochrony utworzono Park Narodowy Komodo (*PKA Balai Taman Nasional Komodo*). Inną atrakcją turystyczną jest nurkowanie, szczególnie w wodach cieśniny Lintah.

Maluku

Moluki (*Maluku*; Wyspy Korzenne), to grupa wysp we wschodniej części Archipelagu Malajskiego. Otoczone są wodami mórz Banda, Seram, Moluckiego i Halmahera. Największe wyspy to: Halmahera, Seram, Buru. Wnętrza wysp są góryste, występują tu także czynne wulkany.

Wyspy zajmują powierzchnię 74,5 tys. km², z czego ponad 80% to obszary leśne. Wyspy zamieszkuje około 1,85 mln osób (2000), głównie tubylcze ludy Malajów i Papuasów. Największym miastem archipelagu jest Ambon położone na małej wyspie o tej samej nazwie.

Wyspy są ważnym regionem upraw roślin dostarczających przyprawy korzenne, stąd ich nazwa, nadana już w XIV-XV wieku, gdy zmierzało tu wiele wypraw europejskich. Na Wyspach Banda pozyskiwana jest gałka muskatołowa. Prócz tego uprawia się także ryż, palmę kokosową, kukurydzę i kawę. Występują tu ponadto złoża ropy naftowej, cyny, złota i węgla, ale ich zasoby nie są znaczne.

Większość wysp wchodzących w skład prowincji jest ułożona w łuk stanowiący naturalne ograniczenie Morza Banda od północy, wschodu i południa. Najważniejsze wyspy i grupy wysp to: Ambon, Buru, Seram, Wyspy Aru, Wyspy Babar, Wyspy Barat Daya, Wyspy Kai, Wyspy Leti, Wyspy Sermata, Wyspy Tanimbar.

25 kwietnia 1950 proklamowano utworzenie Republiki Południowych Moluków. W październiku armia indonezyjska zajęła kraj. Do dziś trwają walki pomiędzy wojskami rządowymi a grupami separatystycznymi.

W 1999 roku dotychczasowa prowincja *Moluki* podzieliła się na dwie oddzielne: Moluki i Moluki Północne. Od stycznia 1999 roku trwają zamieszki, momentami o skali wojny domowej, między muzułmanami a chrześcijanami, które pochłonęły setki ofiar śmiertelnych i spowodowały duże zniszczenia i masowe uciezki chrześcijańskiej ludności, głównie do prowincji Małe Wyspy Sundajskie Wschodnie.

Gospodarka: rolnictwo (ryż, kukurydza, orzechy kokosowe, kawa, kakao, bawełna, przyprawy korzenne); rybołówstwo (tuńczyki, makrele, krewetki, anchois); eksploatacja lasów; wydobywanie rud niklu i manganu; przemysł spożywczy, drzewny.

Główne miasta: Ambon, Amahai, Tual.

Papua

Papua Zachodnia, bo taką nosi oficjalnie nazwę, to prowincja w Indonezji obejmująca zachodnią część Nowej Gwinei z wyjątkiem półwyspu Ptasia Głowa, który w 2003 roku odłączono, tworząc tam nową prowincję *Irian Jaya Zachodni* (od 2007 jako Papua Zachodnia). Powierzchnia 365466 km² (największa w Indonezji); 2101 tys. mieszkańców (2006); stolica Jayapura. Dzieli się na 1 okręg miejski i 19 dystryktów.

Północną część prowincji zajmują góry (Góry Śnieżne z najwyższym szczytem Indonezji Jaya (5030 m n.p.m.), Góry Van Reesa, Góry Gauttiera) przedzielone dolinami rzek dorzecza Mamberamo. Południowa część nizinna, pokryta bagnami i poprzecinana licznymi rzekami uchodzącymi do morza Arafura. Do prowincji należy też grupa wysp w zatoce Cenderawasih (m.in. Yapen, Biak, Numfoor).

Gospodarka: rolnictwo (ryż, kukurydza, orzechy kokosowe, przyprawy korzenne, kauczuk, kawa, kakao); rybołówstwo; eksploatacja lasów; wydobywanie złota, rud miedzi; początki eksploatacji bogatych złóż gazu ziemnego i ropy naftowej - ich zasoby jeszcze nie są dokładnie oszacowane.

Główne miasta: Jayapura, Biak, Merauke, Nabire

Koncentracja ruchu turystycznego

Ze względu na brak danych z zakresu koncentracji turystyki przyjazdowej Indonezji, posłużyłam się danymi dotyczącymi obłożenia pokoi hotelowych w poszczególnych regionach Indonezji. Powyższa tabela ułatwi nakreślenie rozłożenia i natężenia ruchu turystycznego w Indonezji, nie będzie to jednak dokładne opracowanie tego zjawiska, ze względu na różne inne istotne czynniki, które w tych danych nie są uwzględnione.

Tabela 15 Obłożenie pokoi hotelowych wg prowincji Indonezji (2003-2008)

Province	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Nanggroe Aceh Darussalam	48,14	48,73	47,47	57,93	53,61	49,81
North Sumatera	38,20	37,43	42,05	43,57	42,57	42,00
West Sumatera	40,31	40,24	38,68	40,66	40,84	45,79
R i a u	46,23	42,10	40,22	44,80	49,07	47,34
J a m b i	34,59	34,81	35,72	37,80	39,22	50,25

South Sumatera	42,42	36,71	34,68	44,67	45,84	44,43
Bengkulu	28,53	21,77	30,39	27,94	29,29	36,44
Lampung	53,03	45,56	47,54	49,02	51,20	48,81
Kep. Bangka Belitung	33,63	38,14	34,67	34,52	24,43	30,88
Kepulauan Riau	-	-	-	49,69	51,14	46,09
DKI Jakarta	48,76	51,08	54,53	55,01	53,61	50,57
West Java	40,05	37,77	37,00	38,63	39,39	40,26
Central Java	40,52	43,21	41,74	36,92	37,60	37,79
DI Yogyakarta	47,99	45,64	43,04	43,37	45,55	50,07
East Java	44,70	48,29	45,60	45,46	42,78	46,90
B a n t e n	34,60	33,26	32,00	39,30	37,58	46,89
B a l i	48,70	47,80	46,37	43,85	53,49	59,88
West Nusa Tenggara	26,92	32,54	35,95	43,28	43,29	44,00
East Nusa Tenggara	43,52	43,86	46,71	46,76	39,36	51,85
West Kalimantan	48,13	40,49	39,76	45,98	41,25	41,85
Central Kalimantan	63,94	42,70	62,95	66,78	72,47	65,43
South Kalimantan	44,68	46,98	51,40	51,20	49,57	53,66
East Kalimantan	59,19	54,50	53,55	51,27	48,03	45,75
North Sulawesi	49,68	51,92	51,55	47,66	47,59	53,93
Central Sulawesi	53,91	52,93	51,55	54,45	53,79	43,36
South Sulawesi	40,94	38,17	36,70	37,99	36,85	40,05
South East Sulawesi	31,06	43,61	47,30	41,73	36,55	39,65
Gorontalo	-	-	-	41,94	56,58	59,09
West Sulawesi	-	-	-	36,52	30,51	26,63
M a l u k u	38,88	48,11	51,02	42,70	29,37	38,70
Maluku Utara	33,27	23,50	33,02	65,85	54,45	26,84
West Irian Jaya	-	-	-	35,92	35,31	35,19
P a p u a	32,02	34,78	43,25	38,90	42,89	47,17
Indonesia	45,03	44,98	45,03	46,18	46,89	48,06

Źródło: http://dds.bps.go.id/eng/tab_sub/view.php?tabel=1&daftar=1&id_subyek=16¬ab=8, data odczytu: 24.05.2010

W roku 2008, turyści przede wszystkim odwiedzali wyspę Kalimantan, mało znaną wyspę Gorontalo oraz wyspę Bali. Ta ostatnia jest jedną z najbardziej znanych i lubianych destynacji pośród turystów zagranicznych. W 2007 roku ilość przyjazdów na tą wyspę osiągnęła 31,64% ogólnej ilości przyjazdów do Indonezji. Kolejnym w kolejności najchętniej odwiedzanym regionem jest północne Sulawesi, zachodnia Sumatra, łańcuch wysp Nusa Tenggara, wyspa Jambi oraz miasta Dżakarta i Yogyakarta.¹³

¹³ Opracowanie własne na podstawie

http://dds.bps.go.id/eng/tab_sub/view.php?tabel=1&daftar=1&id_subyek=16¬ab=8, data odczytu: 24.05.2010

IV. Rynek emisji turystycznej.

1. Liczba podróży krajowych.

Ze względu na ograniczony dostęp do danych statystycznych dotyczących podróży krajowych Indonezyjczyków, w celu zobrazowania tego zjawiska posłużyłam się danymi dotyczącymi liczby gości narodowości indonezyjskiej w hotelach klasyfikowanych wg prowincji Indonezji, na przedziale lat 2003-2008.

Z tabeli poniżej możemy odczytać, iż co roku miejscem skupiającym najwięcej gości krajowych była wyspa Jawa, a głównie stolica Dżakarta. W 2008 roku na drugim miejscu, wg regionu, plasowała się północna część Sumatry, podobnie zresztą w latach wcześniejszych. Wyspa Bali na przedziale lat, zawsze stanowiła trzeci region co do ilości gości krajowych. Kolejnymi miejscami chętnie odwiedzanymi przez Indonezyjczyków była wyspa Riau oraz południowa część wyspy Sulawesi. Wnioski te mogą być jednak nieścisłe, ponieważ należałoby również wziąć pod uwagę ilość gości przebywających w innych niż hotele klasyfikowane, obiektach zakwaterowania.¹⁴

Tabela: Liczba turystów krajowych w hotelach klasyfikowanych wg prowincji, Indonezja 2003-2008 (tys)

Province	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Nanggroe Aceh Darussalam	76,4	92,8	92,2	154,1	123,3	198
North Sumatera	692,2	770,8	816,2	911,9	820,1	765,8
West Sumatera	212,6	242,7	269,2	272,2	268,3	351,5
R i a u	633,4	699,1	757,7	444,8	446,5	512,8
J a m b i	73,9	75,5	79,1	93,2	97,9	191,5
South Sumatera	176,8	161,6	162,6	174,4	235,7	366,8
Bengkulu	8,9	10,3	15,1	13,3	13,5	14,3
Lampung	107,7	169,9	92,3	81,4	80,1	75,1
Kep. Bangka Belitung	33	56,4	58	54	44,5	59,5
Kepulauan Riau	-	-	-	366,9	381,2	389,2
DKI Jakarta	2 444,50	2.694,2	2 837,20	2 755,20	3 271,40	3190,5
West Java	1 632,90	1 714,90	1 697,50	1 606,80	1 716,90	1946,4
Central Java	906,3	1 165,40	1 066,90	716,3	1 064,10	1119,1
DI Yogyakarta	622,9	611,8	647,3	536,1	619,9	618
East Java	1 220,40	1 081,50	990,1	1 204,80	1 288,20	1760
B a n t e n	291,4	438,2	322,7	373	363	461,9
B a l i	433,8	565,6	586	588,9	631,7	591,8

¹⁴ Opracowanie własne na podstawie

http://dds.bps.go.id/eng/tab_sub/view.php?tabel=1&daftar=1&id_subyek=16¬ab=5, data odczytu: 24.05.2010

West Nusa Tenggara	75,9	121,9	112,4	133,7	136,1	159,5
East Nusa Tenggara	19,5	25,8	29,8	29,4	37,3	42,3
West Kalimantan	80,7	81,5	130,8	164,1	135,5	213
Central Kalimantan	7,5	17,1	18,4	22,2	24,8	26,5
South Kalimantan	90,8	106,1	119,9	165,4	197,7	231,4
East Kalimantan	264,1	260,8	256,8	268,8	295,3	329,1
North Sulawesi	88,2	99,2	85,3	80,1	80,1	126,6
Central Sulawesi	12,7	14,8	14,7	17,8	34,1	9,6
South Sulawesi	301,3	308,7	272,3	309,8	578,1	431,7
South East Sulawesi	5,8	7,6	5,3	5,5	5,4	13,7
Gorontalo	-	-	-	7	10	9,1
West Sulawesi	-	-	-	7,4	8	7,6
Maluku	26,6	26,2	22,6	27,4	31,5	40,4
Maluku Utara	4,8	4,9	3,8	9,2	8,9	12,6
West Irian Jaya	-	-	-	11,9	12	38,6
Papua	36,9	56,9	48,1	52,3	52,1	54,6
Indonesia	10 581,90	11 682,20	11 610,30	11 659,30	13 113,20	14 358,50

Źródło: http://dds.bps.go.id/eng/tab_sub/view.php?tabel=1&daftar=1&id_subyek=16¬ab=5, data odczytu: 24.05.2010

2. Destynacje turystyczne Indonezyjczyków

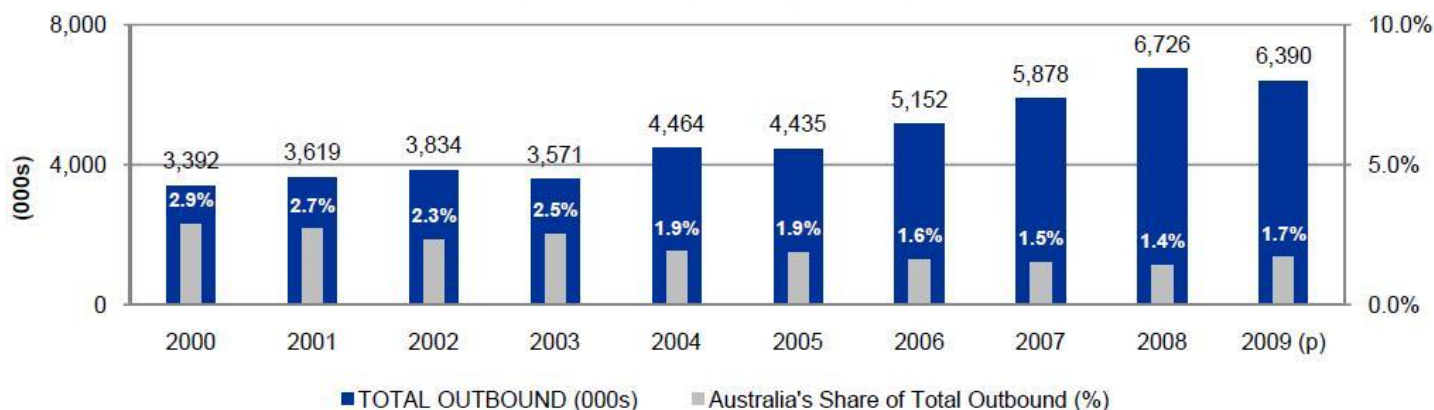
Podróże zagraniczne.

W celu analizy podróży zagranicznych mieszkańców Indonezji, posłużyłam się Analizą rynku turystyki wyjazdowej opracowanej przez rynek australijski.

Poniżej widzimy wykres przedstawiający ogólny obraz turystyki wyjazdowej Indonezji. Z łatwością można zauważyć, że na przedziale lat 2000- 2009, ilość wyjazdów wzrosła prawie dwukrotnie, z 3,4 mln aż do 6,4 mln. Na wykresie przedstawiony jest również udział rynku australijskiego jako destynacji dla Indonezji, który w przeciągu tych 9 lat zmalał z 2,9% do 1,7%. Może to oznaczać, że turyści indonezyjscy zmienili kierunek swoich podróży na kraje dalsze niż te z nimi sąsiadujące.

Wykres 14 Turystyka wyjazdowa mieszkańców Indonezji (2000-2009)

Source: Tourism Economics (Tourism Decision Metrics)

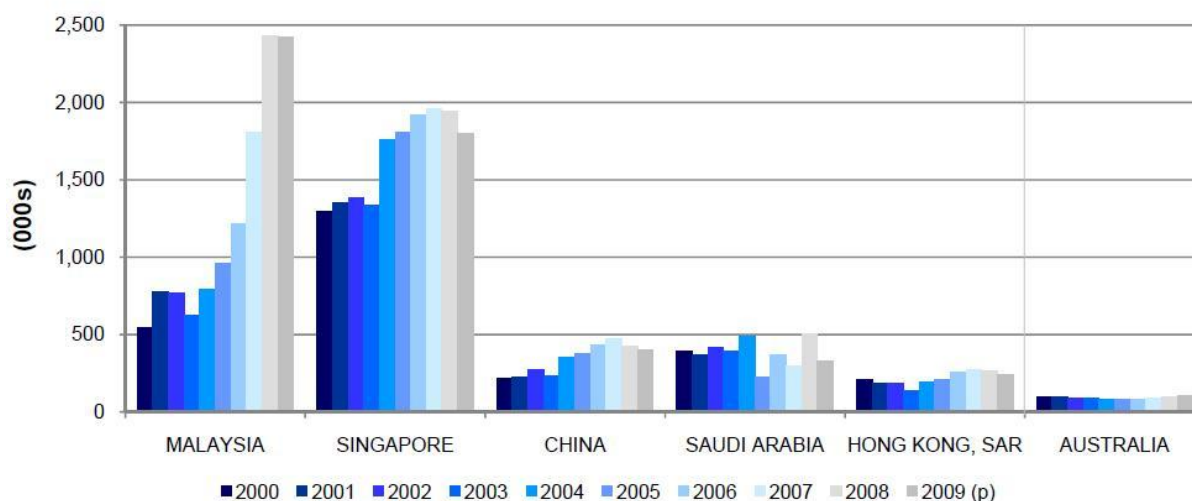

Źródło: http://www.tourism.australia.com/en-au/documents/Corporate%20-%20Markets/Indonesia_Market_Share.pdf, data odczytu: 24.05.2010

Na kolejnym wykresie widzimy 5 głównych destynacji mieszkańców Indonezji w 2009 roku, które stanowią Maleszja, Singapur, Chiny, Arabia Saudyjska oraz Hong Kong. Australia stanowi siódme miejsce w tym rankingu. Widzimy jak wielką przewagę stanowi Maleszja i Singapur jako kraje docelowe podróży Indonezyjczyków.

Wykres 15 Główne destynacje turystyki wyjazdowej mieszkańców Indonezji (2000-2009)

Source: Tourism Economics (Tourism Decision Metrics)

Źródło: http://www.tourism.australia.com/en-au/documents/Corporate%20-%20Markets/Indonesia_Market_Share.pdf, data odczytu: 24.05.2010

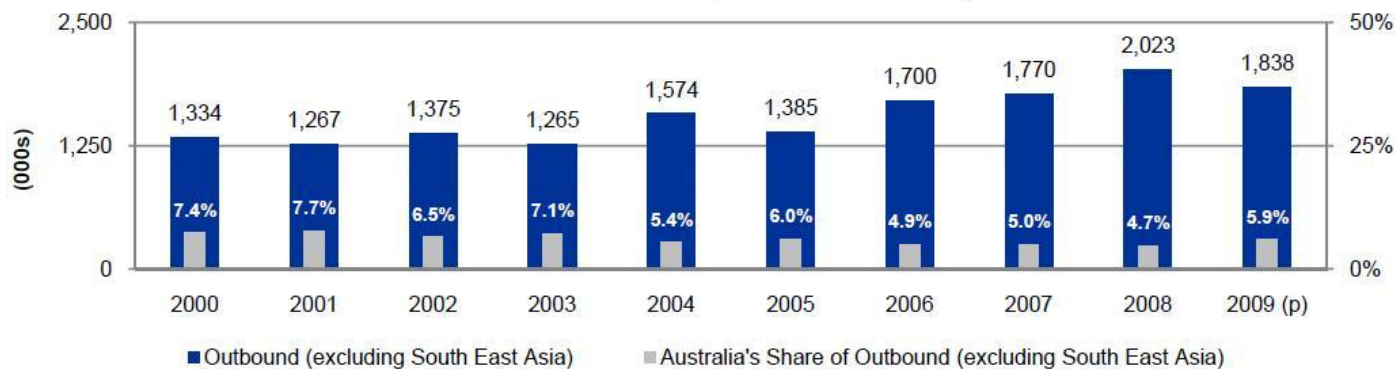
Dalej przeanalizujemy podróże poza region Południowo- Wschodniej Azji. Wbrew pozorom ilość tego typu wyjazdów w przeciągu analizowanych lat wzrosła jedynie o 0,5 mln. Głównymi krajami docelowymi natomiast, z wykluczeniem Maleszji i Singapuru, są na przemian Chiny i Arabia Saudyjska. Oprócz tych krajów, Indonezyjczycy podróżują do Korei i Kuwejt. Jak widać pośród głównych destynacji nie ma żadnego z krajów europejskich, co

oznacza, że te kierunki wymagają dużej promocji i rozwoju polityki związanej z przyciąganiem turystów z Indonezji.¹⁵

Wykres 16 Turystyka wyjazdowa mieszkańców Indonezji (bez udziału regionu Płd-Wsch Azji) (2000-2009)

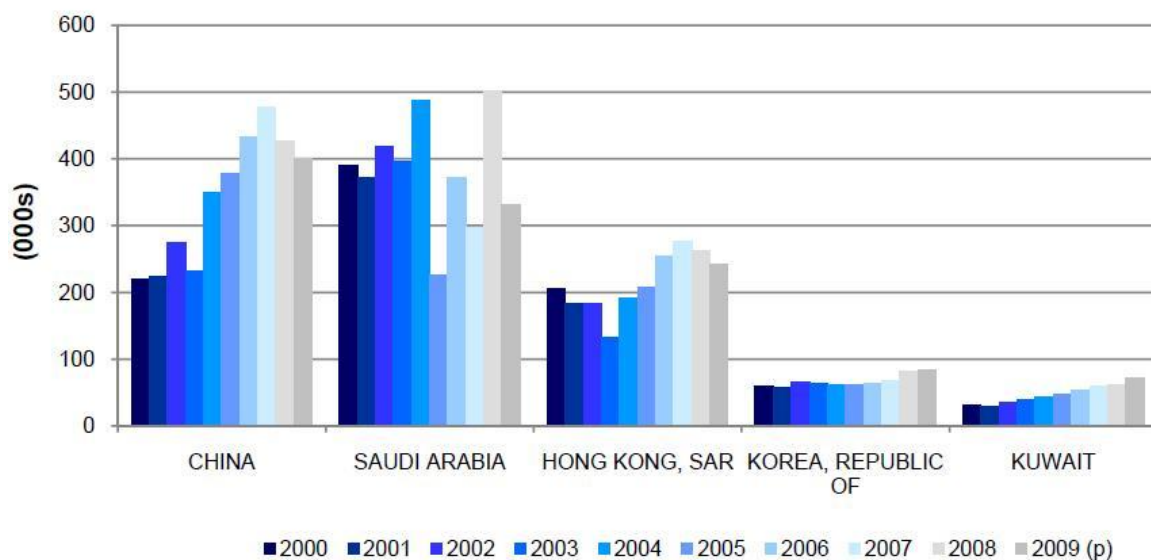
Source: Tourism Economics (Tourism Decision Metrics)

Źródło: http://www.tourism.australia.com/en-au/documents/Corporate%20-%20Markets/Indonesia_Market_Share.pdf, data odczytu: 24.05.2010

Wykres 17 Główne destynacje turystyki wyjazdowej mieszkańców Indonezji (bez udziału regionu Płd-Wsch Azji) (2000-2009)

Source: Tourism Economics (Tourism Decision Metrics)

Źródło: http://www.tourism.australia.com/en-au/documents/Corporate%20-%20Markets/Indonesia_Market_Share.pdf, data odczytu: 24.05.2010

¹⁵ Opracowanie własne na podstawie http://www.tourism.australia.com/en-au/documents/Corporate%20-%20Markets/Indonesia_Market_Share.pdf, data odczytu: 24.05.2010

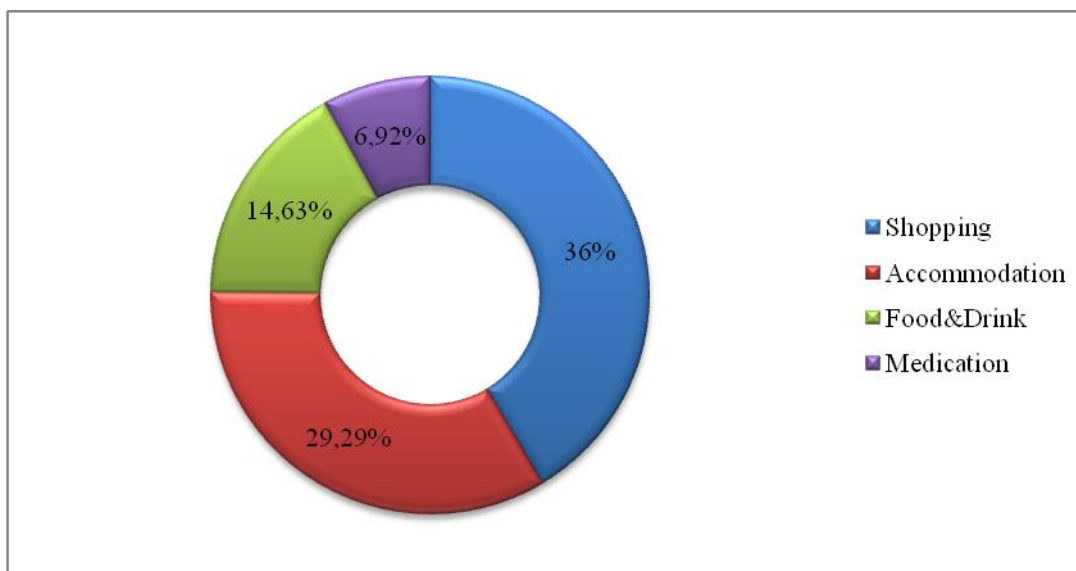

3. Wydatki na podróże (krajowe i zagraniczne)

Ze względu na brak ścisłych danych dotyczących wydatków mieszkańców Indonezji na podróże, poniższe opracowanie zostało dokonane indywidualnie na podstawie danych zbiorczych.

W 2003 roku średnie wydatki na wyjazd wyniosły US\$ 915,55; natomiast średnio na dzień US\$ 82,33. Rok później wyniki te nieznacznie spadły. Wydatki na wizytę wyniosły US\$859,81, a wydatki na dzień US\$77,88.

Wykres 18 Rozkład wydatków turystów indonezyjskich (2004)

W 2006 roku zanotowano 5 mln zagranicznych podróży mieszkańców Indonezji, którzy łącznie wydali US\$ 3,9 bln, podczas gdy w roku 2005 przy 4,8 mln turystów indonezyjskich, wydatki wyniosły US\$ 3,2 bln. Niestety to jedne z niewielu danych jakie są dostępne.

*V. Znaczenie rynku
turystycznego
Indonezji dla Polski*

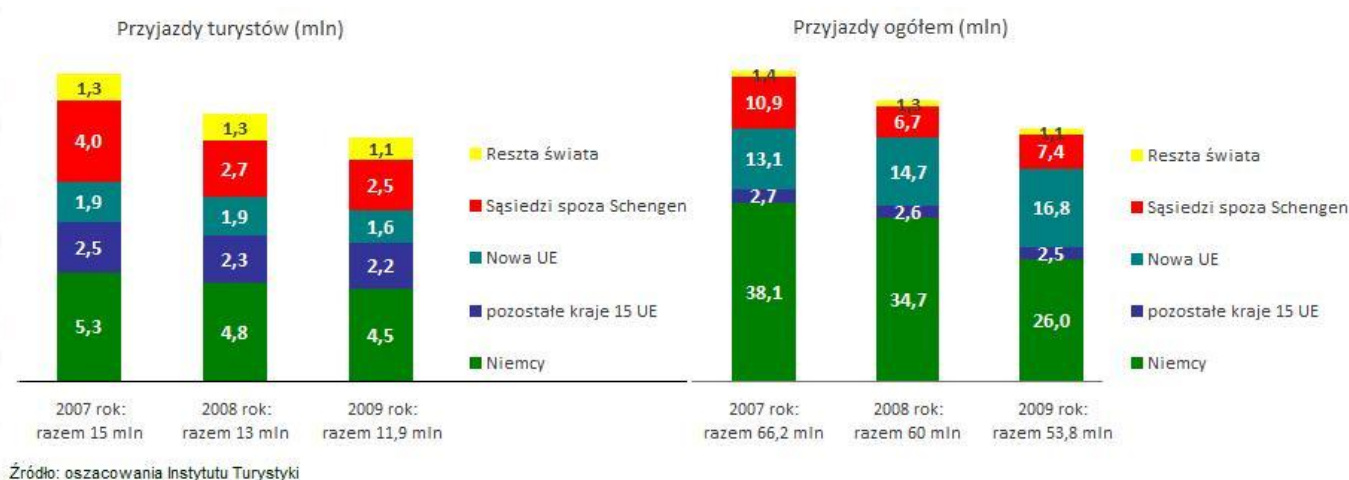
1. Analiza przyjazdów do Polski z Indonezji.

Na podstawie wstępnych wyników pomiarów Instytutu Turystyki w 2009 roku szacujemy, że w ciągu całego roku było prawie 54 mln przyjazdów cudzoziemców (o 10% mniej niż 2008 r.), w tym blisko 11,9 mln turystów (o 8% mniej). W pierwszym kwartale 2009 roku spadek liczby przyjazdów nierezydentów szacujemy na 10%, w tym turystów na 19%. W drugim kwartale spadki wyniosły, odpowiednio: 12 i 13%, a zaś w trzecim - 16 i 3%. W czwartym kwartale ogólna liczba przyjazdów nie zmieniła się, a liczba turystów wzrosła o 1%. Niestety w pomiarach tych nie ma ściśle wyszczególnionego kraju Indonezji. Nie mniej jednak zalicza się do ogólnych przyjazdów z „krajów zamorskich” lub „reszty świata”.

Jedynie dane dotyczą raportu Ministerstwa Spraw Zagranicznych, gdzie Wg stanu na 19 sierpnia 2008 roku, ważne karty pobytu w Polsce posiadało 71 obywateli Republiki Indonezji.

Na wykresach poniżej widzimy, jak znikomy udział całkowitej liczby przyjazdów do Polski, stanowią przyjazdy spoza Europy. W 2009 roku stanowiły one jedynie 2% przyjazdów ogółem. Podobnie jest w przypadku przyjazdów turystów. W 2009 roku przyjazdy turystów z reszty świata stanowiły 9% ogółu.¹⁶

Wykres 19 Przyjazdy ogółem i w tym turystów w latach 2007 - 2009 (w mln)

Źródło: <http://www.intur.com.pl/przyjazd.htm>, data odczytu: 24.05.2010

Poniżej widzimy tabelę ze szczegółowymi wynikami dotyczącymi przyjazdów do Polski w roku 2009. Indonezja nie została uwzględniona, jednak widzimy wynik dotyczący kraje reszty świata.

¹⁶ Opracowanie własne na podstawie danych z <http://www.intur.com.pl/>

Tabela 16 Przyjazdy do

Rok 2009 razem

	W roku 2009 ogółem			
	Przyjazdy ogółem	zmiana	w tym turyści	zmiana
Ogółem	53840	-10%	11890	-8%
27 krajów Unii Europejskiej	45345	-13%	8345	-6%
Stara UE	28545	-23%	6750	-4%
w tym:				
Niemcy	26070	-25%	4560	-5%
Wielka Brytania	500	-10%	450	-9%
Niderlandy	335	-6%	300	-5%
Austria	325	2%	280	4%
Włochy	255	-7%	245	-6%
Francja	240	0%	215	0%
Szwecja	190	-10%	155	-9%
Pozostałe kraje UE15	630	2%	545	0%
Nowa UE	16800	14%	1595	-15%
w tym:				
Czeska Republika	8180	5%	175	-3%
Słowacja	5040	35%	85	6%
Litwa	2640	37%	620	-11%
Łotwa	390	-28%	230	-32%
Węgry	225	-12%	200	-11%
Pozostałe kraje UE12	325	-23%	285	-19%
Sąsiedzi spoza Schengen	7390	10%	2480	-12%
Ukraina	3820	15%	1295	-16%
Białoruś	2360	11%	865	-1%
Rosja	1210	-6%	320	-22%
Ważne zamorskie	405	-19%	390	-17%
USA	230	-15%	215	-15%
pozostałe zamorskie*	175	-24%	175	-19%
Reszta świata	700	-11%	675	-9%
w tym:				
Norwegia	120	-17%	115	-15%
Szwajcaria	60	-8%	60	-8%
Turcja	55	0%	55	0%
Pozostałe	465	-11%	445	-8%

Źródło: oszacowanie na podstawie badań Instytutu Turystyki.

* Kanada, Japonia, Korea Płd., Australia

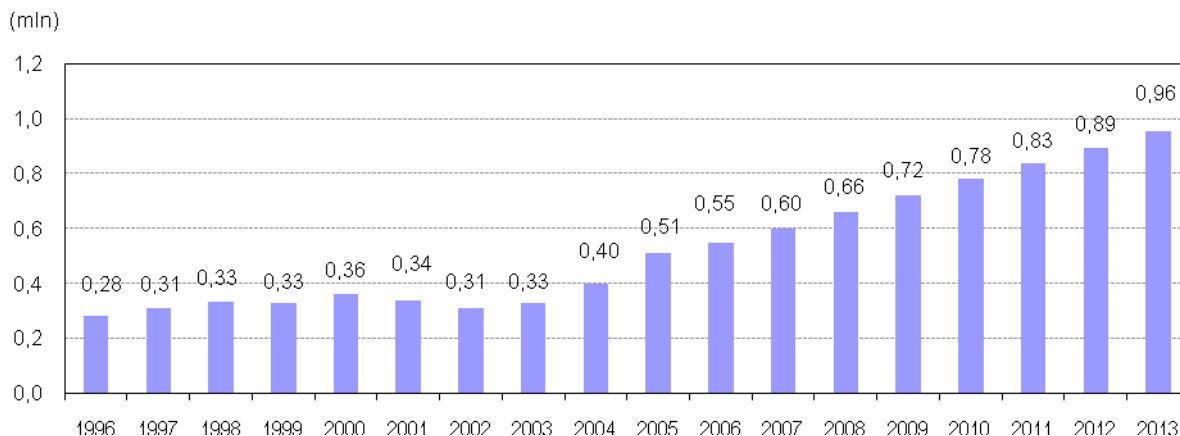
Polski

Źródło: <http://www.intur.com.pl/przyjazd.htm>, data odczytu: 24.05.2010

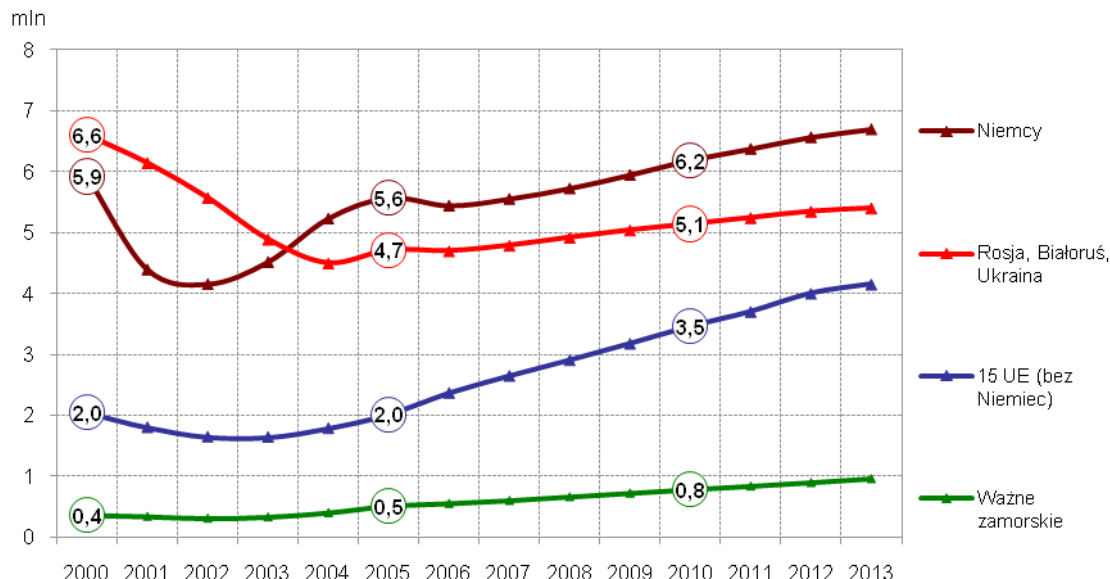
Kolejne wykresy przedstawiają tendencję wzrostową liczby przyjazdów turystów min. z krajów regionu Azji i Pacyfiku. Może to również pozytywnie wróżyć jeśli chodzi o przyjazdy turystów z Indonezji.

Wykres 20 Przyjazdy turystów z ważnych krajów zamorskich (Stany Zjednoczone, Japonia, Korea Płd., Kanada, Australia.) do Polski w latach 1996-2006 i prognoza na lata 2007-2013.

Źródło: <http://www.intur.com.pl/przyjazd.htm>, data odczytu: 24.05.2010

Wykres 21 Przyjazdy turystów zagranicznych do Polski według grup krajów

Źródło: <http://www.intur.com.pl/przyjazd.htm>, data odczytu: 24.05.2010

Przy analizie przyjazdów turystów zagranicznych do Polski, w tym turystów z Indonezji, warto zwrócić uwagę na analizę SWOT dotyczącą mocnych i słabych stron rynku polskiego wobec rynków zagranicznych, oraz szanse i zagrożenia w tym zakresie. Dzięki tej analizie można wyciągnąć wnioski dlaczego nie odnotowuje się większej ilości przyjazdów do Polski turystów choćby z regionu Azji i Pacyfiku, oraz jakie działania należałoby podjąć by nasz rynek otworzyć na turystów tego pochodzenia.

Tabela 17 Analiza SWOT turystyki zagranicznej przyjazdowej

Mocne strony	Słabe strony
1. Poprawiający się stan bazy hotelowej; nowe (nowoczesne) obiekty, lepszy przeciętny standard	1. Słabe wskaźniki stanu bazy hotelowej
2. Poprawiający się stan komunikacji lotniczej między Polską a krajami Europy Zachodniej	2. Wyjątkowo zły, jak na warunki europejskie, stan infrastruktury transportowej
3. Funkcjonowanie kraju w ramach stabilnych i dobrze postrzeganych struktur międzynarodowych (UE, NATO, układ z Schengen)	3. Brak bezpośredniego skomunikowania Polski z obszarami pozaeuropejskimi (z wyjątkiem Ameryki Północnej)
4. Konkurencja na rynku krajowym sprzyjająca ograniczeniom wzrostu cen	4. Stosunkowo niewielkie zaangażowanie biur podróży w realizację obsługi tur. przyjazdowej (niska opłacalność działalności)
5. Wizerunek kraju zaangażowanego w pozytywne wartości (obalenie komunizmu, ludzka solidarność, dbałość o tradycję, sprzyjanie procesom integracyjnym, otwartość)	5. Niski wskaźnik znajomości języków obcych wśród osób mogących się stykać się z turystami
6. Bogactwo i różnorodność dziedzictwa historyczno-kulturowego	6. Przekonanie cudzoziemców i krajowców o niskiej jakości usług w Polsce; zwłaszcza usług wymagających wysokich kwalifikacji i profesjonalizmu
7. Marka gościnności	7. Brak strategii kreowania marki „Polska”
8. Szeroki wachlarz potencjalnych produktów odpowiadający trendom europejskim w popycie	8. Brak spójnego, aktualnego i powszechnego wzorca identyfikacji marki „Polska”
9. Zdrowa żywność	9. Brak spójnej i konsekwentnej (długofalowej) kampanii promocyjnej nie tylko marki „Polska”, ale także marek produktowych (niezależnie od tego, jak oceniany jest ich dobór)
	10. Brak wsparcia finansowego promocji ze strony podmiotów spoza branży turystycznej (np. kompanii piwnych i sieci komórkowych, które mogą bezpośrednio odczuwać wzrost popytu ze strony tur. zagranicznych)
	11. Brak głębszego zrozumienia potrzeb turystów zagranicznych przez zarządzających atrakcjami
	12. Brak tworzonych z odpowiednim wyprzedzeniem kalendarzy wydarzeń (impresz kulturalnych i sportowych); zbyt słaba i mało agresywna promocja tych kalendarzy

Źródło: http://www.rotwl.pl/dokumenty/POT_strategia_ost.pdf, data odczytu: 24.05.2010

Tabela 18 Analiza SWOT turystyki zagranicznej przyjazdowej

Szanse	Zagrożenia
1. Centralne położenie w Europie	1. Pogorszenie się koniunktury gospodarczej w Europie i na świecie
2. Rozległe i intensywne związki etniczne	2. Drastyczny wzrost kosztów transportu
3. Postępująca integracja i wprowadzenie wspólnej waluty	3. Poprawa konkurencyjności innych rynków recepcyjnych (w naszym regionie dla podróży europejskich, w innych regionach świata dla podróży dalekich)
4. Istnienie pewnych obszarów o ponadprzeciętnych walorach naturalnych (pod warunkiem ich odpowiedniego zagospodarowania, udostępnienia, wypromowania)	4. Zmniejszenie się poczucia bezpieczeństwa przy podróżach zagranicznych
5. Rozwój infrastruktury	5. Zwiększenie zasięgu i/lub intensywności negatywnego wizerunku Polski
6. Wejście Polski do międzynarodowych i międzykontynentalnych systemów transportu pasażerskiego i towarowego	6. Pogarszająca się ocena stanu środowiska, utrudniająca podejmowanie działań proturystycznych
7. Doświadczenia i środki finansowe powracających z emigracji zarobkowej	7. Wzrost cen i niekorzystne dla przyjazdów kursy walut
8. Wzrost zainteresowania turystyką do Europy wśród mieszkańców innych regionów świata	8. Wycofanie się tanich linii lotniczych
9. Zwiększające się przychody i aktywność turystyczna mieszkańców „Nowej Unii” i krajów WNP	

Źródło: http://www.rotwl.pl/dokumenty/POT_strategia_ost.pdf, data odczytu: 24.05.2010

2. WUTZ dla Polski danego rynku

W celu określenia rynków turystycznych liczących się dla Polski, wyodrębniono grupy krajów o znaczeniu statystycznie nieistotnym w kategorii wpływów z turystyki oraz drugiej grupy, w której możemy mówić choćby o niewielkim znaczeniu. Skutkiem takiego postępowania w fazie wstępnej jest wydzielenie tych krajów, które stanowią podstawę do wyliczenia Wskaźnika Użyteczności Turystyki Zagranicznej (WUTZ). Tym samym w fazie drugiej znalazła się grupa 40 krajów o znaczeniu, które można ocenić jako istotne dla Polski choćby w minimalnym stopniu. Niestety pośród tych krajów nie ma Indonezji, co oznacza, że kraj ten póki co nie wpływa na Wskaźnik Użyteczności Turystyki Zagranicznej.

Tabela 19 Gradacja i podział rynków

Lp.	Rynki o największym znaczeniu	Wskaźnik	Lp.	Rynki drugoplanowe	Wskaźnik	Lp.	Rynki o najmniejszym znaczeniu	Wskaźnik
1	Niemcy	5,5693	1	Holandia	1,1671	1	Słowenia	0,3132
2	Wielka Brytania	2,7446	2	Szwecja	1,1127	2	Brazylia	0,3096
3	USA	2,0315	3	Włochy	1,0964	3	Portugalia	0,2895
4	Norwegia	1,7204	4	Ukraina	1,0927	4	Słowacja	0,2352
5	Francja	1,4297	5	Rosja	1,0667	5	Grecja	0,2223
6	Litwa	1,3940	6	Kanada	1,0304	6	Bulgaria	0,1582
7	Belgia	1,3269	7	Białoruś	1,0252	7	Turecja	0,1409
			8	Irlandia	1,0221	8	Chorwacja	0,1383
			9	Japonia	1,0095	9	Rumunia	0,0917
			10	Korea	0,9703	10	Moldawia	0,0876
			11	Hiszpania	0,9661	11	Kazachstan	0,0495
			12	Chiny	0,9527			
			13	Dania	0,9249			
			14	Szwajcaria	0,9214			
			15	Austria	0,8396			
			16	Łotwa	0,7538			
			17	Estonia	0,6870			
			18	Finlandia	0,5154			
			19	Izrael	0,4440			
			20	Czechy	0,4009			
			21	Węgry	0,3724			

Źródło: http://www.rotwl.pl/dokumenty/POT_strategia_ost.pdf, data odczytu: 24.05.2010

3. Zaangażowanie marketingowe Polski na danym rynku

Stosunki bilateralne Polski z Indonezją

Polska nawiązała stosunki dyplomatyczne z Indonezją we wrześniu 1955 r. Dobrze funkcjonuje współpraca między Parlamentami obu krajów. Z wizytami w Indonezji przebywały liczne delegacje Sejmu RP (na poziomie wicemarszałków oraz przewodniczących komisji ON). W Polsce gościły z wizytami delegacje indonezyjskiej Izby Reprezentantów (ostatnio z Przewodniczącym Izby Agung Laksono w grudniu 2007r.) oraz Izby Reprezentantów Regionalnych (w marcu 2008r.).

Stosunki dwustronne normują umowy międzyrządowe o współpracy: naukowo-technicznej (1961 r.), kulturalno-edukacyjnej (2003 r.), zwalczania międzynarodowej przestępczości zorganizowanej (2005 r.), obronności (2006 r.) oraz porozumienie ws. wymiany kulturalnej i edukacyjnej na lata 2008-2011 (2008 r.). Trwają prace nad podpisaniem umów o: współpracy gospodarczej oraz ochronie informacji niejawnych.

Stosunki Gospodarcze

Współpraca gospodarcza ograniczona jest do wymiany handlowej. Roczne obroty w 2009 r. wyniosły **563,5** mln USD. Kilku polskich przedsiębiorców zainteresowanych jest działalnością na rynku indonezyjskim (Bumar otworzył w 2007 r. przedstawicielstwo w Dżakarcie, Kopex jest trakcie rejestracji). Polska i Indonezja współpracują w dziedzinie przemysłu obronnego.

· Eksport: 84,5 mln USD (2009 r.)

· Import: 479 mln USD (2009 r.)

Pomoc Rozwojowa

Polska w 2003 r. udzieliła Indonezji kredytu rządowego (145 mln USD) na finansowanie polskiego eksportu sektora obronnego, dzięki któremu Indonezja nabyła: samoloty (PZL Mielec), helikoptery (PZL Świdnik), okręty patrolowe (SMW w Gdyni), zestawy przeciwlotnicze. W 2006 r. otwarto drugi limit kredytowy w kwocie do 260 mln USD.

Fundacja Azja - Europa (*Asia-Europe Foundation* - ASEF) jest fundacją utworzoną w lutym 1997 r. przez uczestników dialogu Asia-Europe Meeting (ASEM). ASEF jest jedyną stałą instytucją dialogu ASEM. Jej celem jest promowanie kontaktów pomiędzy społeczeństwami Azji i Europy oraz rozwoju wzajemnego zrozumienia między oboma kontynentami w czterech programach:

- Wymiana Intelktualna (Intellectual Exchange),
- Kontakty Międzyludzkie (People to People Exchange),
- Wymiana Kulturalna (Cultural Exchange),
- Sprawy Publiczne (Public Affairs).

Działalność fundacji finansowana jest ze składek krajów członkowskich, a także dobrowolnych wpłat instytucji prywatnych. Polska wnosi regularnie składkę w wysokości 50 000 euro. Siedzibą ASEF jest Singapur. Działalność fundacji prezentowana jest na corocznych spotkaniach Rady Gubernatorów – polskim gubernatorem w ASEF jest ambasador RP w Singapurze.

ASEF a Polska

Polska nawiązała współpracę z fundacją w 2002 r. W lipcu 2002 roku ówczesny dyrektor wykonawczy ASEF ambasador Delfin Colome przebywał na zaproszenie MSZ z tygodniową wizytą studyjną w Polsce. W sierpniu 2002 r. podczas oficjalnej wizyty w Singapurze minister W. Cimoszewicz wygłosił odczyt w ASEF na temat perspektyw członkostwa Polski w Unii Europejskiej i współpracy Polski z krajami Azji. W lutym 2003 r.

premier L. Miller podczas oficjalnej wizyty w Singapurze spotkał się z ambasadorem Colome. W kwietniu 2003 r. ambasador Colome wziął udział w światowej konferencji na temat dialogu między cywilizacjami, która odbywała się w Warszawie. W dniach 14-17 czerwca 2005 r. z wizytą w Polsce przebywali przedstawiciele kierownictwa ASEF: ambasador Cho Won-il, dyrektor wykonawczy oraz R. Molina dyrektor programu People-to-People Exchange. W dniach 2-5 października 2007 r. w Warszawie odbyło się zorganizowane przez stronę polską spotkanie Rady Gubernatorów ASEF.

W maju 2008 roku odbyły się wybory nowego zarządu ASEF. Kandydatem do objęcia funkcji nowego dyrektora wykonawczego był m.in. ambasador Bogusław Majewski, który ostatecznie wycofał się z konkursu na to stanowisko, ustępując (na zasadzie wymiany poparcia) reprezentantowi Francji ambasadorowi Dominique'owi Girardowi.

Polska zainteresowana jest stałą współpracą polskich instytucji (rządowych, naukowych, edukacyjnych, kulturalnych) z partnerami unijnymi i azjatyckimi w ramach dialogu ASEM oraz fundacji ASEF. W latach 2004-2009 przedstawiciele Polski wzięli udział w licznych konferencjach w ramach ASEM i ASEF. Polska zgłosiła swój własny projekt utworzenia The ASEM Diplomatic Academies Network. Jego co-sponsorem była Malezja, Holandia i ASEF. W ramach tej inicjatywy 27-30.09.06 odbyła się zorganizowana przez MSZ i Akademię Dyplomatyczną PISM seminarium zat.: „Regionalism vs. Universalism in Global Order”.

W dniach 4-5 listopada 2007 r. w Warszawie odbyło się XX. posiedzenie Rady Gubernatorów ASEF (Asia-Europe Foundation). W trakcie spotkania przyjęte zostały sprawozdania z rocznej działalności poszczególnych programów, a także plan działania na lata 2008-2010. Dokonano również wyboru nowych członków Komitetu Wykonawczego oraz następnych przewodniczących Rady. Posiedzenie Rady Gubernatorów poprzedzone zostało spotkaniami Komitetu Finansowego i Audytu oraz Komitetu Wykonawczego ASEF (2-3.10.2007).

Uniwersytet Medyczny w Łodzi zgłosił chęć organizacji na przełomie sierpnia i września 2010 r. kolejnej edycji ASEF University. Jego tematem przewodnim ma być zdrowie i grupy szczególnie wrażliwe [health and vulnerable groups].

Inicjatywy te z pewnością przyczynią się do promocji RP zarówno w krajach Unii Europejskiej, jak i Azji oraz stworzą dobrą okazję do prezentacji Polski jako kraju zaangażowanego w dialog polityczny, ekonomiczny, kulturalny i społeczny z Azją.

AzjaPacyfik.pl.

4 kwietnia 2009 roku uruchomiony został portal społecznościowo-informacyjny azjapacyfik.pl. Zadaniem portalu, powstałego z inicjatywy Ministerstwa Spraw Zagranicznych jest integracja szerszych kręgów osób, które łączy zainteresowanie regionem Azji i Pacyfiku

Portal AzjaPacyfik.pl powstał z inspiracji osób związanych pracą lub sympatią z Departamentem Azji i Pacyfiku Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Podczas różnych spotkań i dyskusji organizowanych przez departament w gronie osób związanych pracą lub zainteresowaniami z Azją i Pacyfikiem pojawiały się głosy o braku narzędzia, które ułatwiałoby codzienny kontakt z problematyką regionu i innymi zainteresowanymi regionem osobami rozrzuconymi po całej Polsce, a często mieszkającymi poza jej granicami. W odpowiedzi na to wyzwanie pracownicy departamentu, przy wsparciu grona sympatyków i macierzystego ministerstwa, stworzyło takie narzędzie. W zamyśle twórców, portal

AzjaPacyfik.pl to przestrzeń, gdzie niezależnie od miejsca zamieszkania, profesji czy innych uwarunkowań spotkać się mogą wszyscy zainteresowani przeszłością, teraźniejszością i przyszłością regionu Azji i Pacyfiku, a także jego relacjami z Polską. Portal AzjaPacyfik.pl ma przyczynić się do integracji szerszych kręgów osób, które łączy zainteresowanie regionem Azji i Pacyfiku a także wzbudzić chęć dzielenia się poglądami na tematy z regionem związane.

Umowy dwustronne Polska-Indonezja

- Umowa Handlowa Republiki Indonezji i Rzeczypospolitej Polski, podpisana w Warszawie 5 lipca 1974
- Umowa u unikaniu podwójnego opodatkowania, podpisana w Warszawie 6 października 1992
- Umowa o promocji i obustronnej ochronie inwestycji
- Umowa o transporcie lotniczym, podpisana w Warszawie 16 października 1995
- Umowa pomiędzy *Garuda Indonesia* (narodowy przewoźnik lotniczy) i LOTem

4. Wyjazdy Polaków do Indonezji.

Niestety brak jest danych dotyczących wyjazdów Polaków do Indonezji. Jedyna informacja pochodzi ze strony Ministerstwa Spraw Zagranicznych Polski i mówi, że aktualnie oficjalnie zanotowanych jest ok. 300 osób jako rezydentów, przede wszystkim w Dżakarcie i na Bali.

Poniżej przedstawiona jest tabela dotycząca prognoz co do wielkości ruchu w turystyce międzynarodowej. Region Azji Wschodniej i Pacyfiku wykazuje ogromny potencjał, a w przedziale lat 2004- 2020 przewidziany jest wzrost o prawie 180%, co wielokrotnie przekracza wyniki dla innych regionów. Stanowi to niewątpliwie pozytywną wróżbę dla Indonezji, jako że kraj ten również zaczyna się wyróżniać między krajami tego regionu, i przyciąga coraz więcej turystów. Polscy turyści, mimo że wciąż najczęściej wybierają kraje europejskie za swoje destynacje, to jednak coraz częściej otwierają się na dalsze kraje w poszukiwaniu przygód i wrażeń z „innego świata”.

Wykres 22 Prognozowane wielkości ruchu w międzynarodowej turystyce przyjazdowej w latach 2007-2020 na świecie i w wybranych regionach.

Region	Przyjazdy turystów zagranicznych w mln					Średnioroczne tempo wzrostu w % w latach 2004-2020	Wzrost w % w latach 2004- 2020
	2006	2007	2010	2013	2020		
Europa	458	472	494	540	664	3,0	60,4
Azja Wsch. i Pacyfik	167	180	224	272	423	6,5	176,5
Ameryki	136	139	156	175	229	3,9	84,7
Pozostałe regiony	81	85	91	102	126	4,8	82,6
Świat razem	842	876	965	1089	1442	4,1	89,7

Źródło: http://www.pot.gov.pl/index.php?option=com_rubberdoc&view=doc&id=423&format=raw, data odczytu: 24.05.2010

Podsumowanie

Podsumowując tą pracę warto przytoczyć dane z Raportu Konkurencyjności na rynku turystycznym (The Travel and Tourism Competitiveness Report).

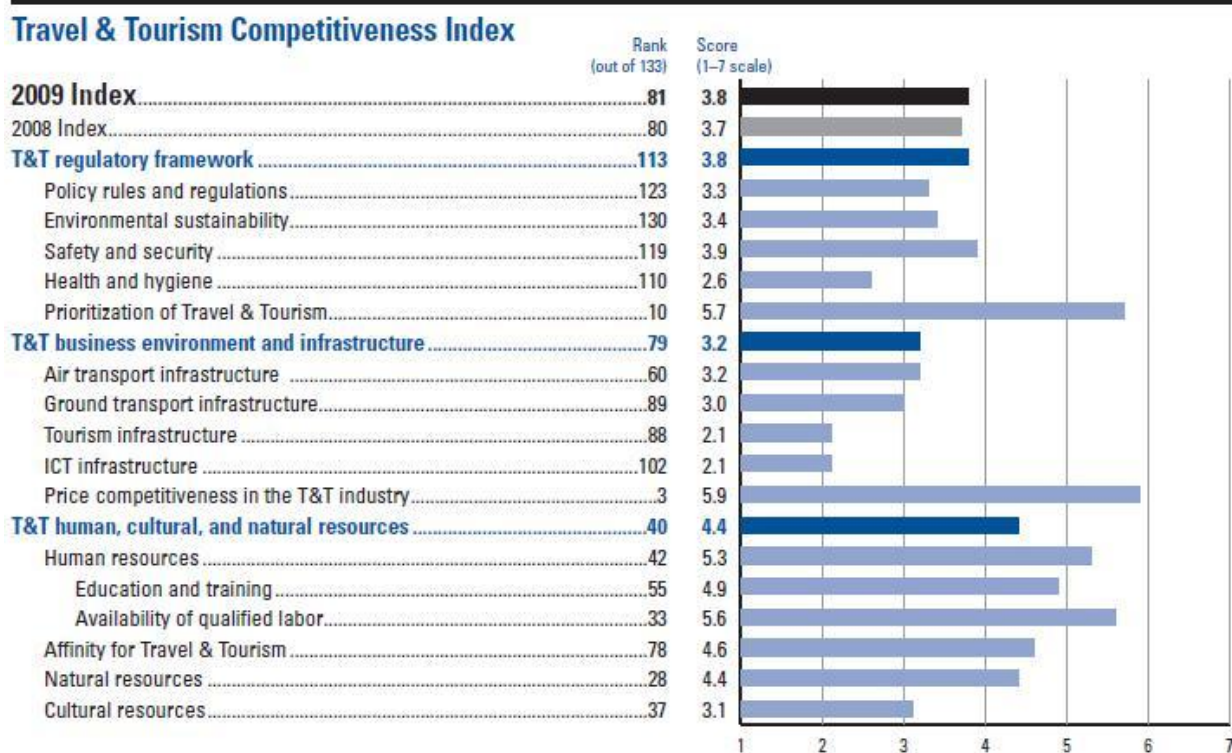
Indonezja jest na 15 miejscu w rankingu regionalnym oraz 81 w rankingu światowym konkurencyjności rynków turystycznych. Pod względem mocnych stron zajmuje 28 miejsce ze względu na swoje zasoby naturalne, w tym kilka miejsc Światowego Dziedzictwa, oraz bogatej fauny ze względu na znane gatunki charakterystyczne dla tego kraju. Indonezja również jest bogata w zasoby kulturowe (zajmuje 37 miejsce) z 5 miejscami Światowego Dziedzictwa, wieloma międzynarodowymi targami oraz wystawami odbywającymi się w kraju, oraz silnym przemysłem twórczym.

Dalej, Indonezja zajmuje 3 miejsce w rankingu konkurencyjności cenowej sektora turystyki, dzięki konkurencyjnym cenom hotelowym (7 miejsce), nisko opodatkowanych cenach biletów i opłat lotniskowych, oraz korzystnych cenach paliw. W dodatku, zajmuje 10 miejsce za krajowe priorytety związane z turystyką. Niestety te mocne strony, są wstrzymywane przez krajowe słabości, takimi jak, słabo rozwinięta infrastruktura w kraju, a konkretnie transportu powietrznego (60 miejsce) i przede wszystkim transportu lądowego (89 miejsce), infrastruktura turystyczna 88 miejsce, oraz infrastruktura informacji i komunikacji – ICT (102 miejsce). Stawia się również wiele zastrzeżeń w kwestii bezpieczeństwa i ochrony, a szczególnie brak zaufanej policji oraz powszechnie występujące śmiertelne wypadki na drogach. W dodatku, kraj ten przykładą mało uwagi do rozwoju zrównoważonego w sektorze turystyki (130 miejsce), mimo iż w kraju tym turystyka szczególnie zależy od stanu środowiska naturalnego.

Indonezja jest jednym z tańszych krajów regionu Azji i Pacyfiku, obok Indii, Malezji oraz Chin

Tabela 20. Wskaźniki konkurencyjności Indonezji (2009)

Note: For descriptions of variables and detailed sources, please refer to "How to the Read Country/Economy Profiles."

The Travel & Tourism Competitiveness Report 2009 © 2009 World Economic Forum

Źródło: The travel and tourism competitiveness report 2009

Mimo, że kraj ten nie plasuje się w czołówce światowych destynacji turystycznych, ze względu na swoje walory, ma w sobie ogromny potencjał, i na pewno z każdym rokiem jego znaczenie będzie rosnąć.

Znaczenie tego dla Polski, potrzebuje trochę więcej czasu, jednakże dzięki ciągłym działaniom współpracy i wzajemnego promowania się, liczba turystów podróżujących między tymi krajami, niewątpliwie będzie rosła z roku na rok.

Bibliografía

Źródła

- 1) Indonesia Tourism Performance 2008
- 2) Travel & Tourism Economic Impact Indonesia 2010
- 3) Tourism Trends in the OECD Area and Beyond
- 4) The travel and tourism competitiveness report 2009
- 5) Marketingowa Strategia Polski w sektorze turystyki na lata 2008-2015
- 6) Infrastructure Investment In Indonesia: Process and Impact
- 7) OECD Tourism Trends and Policies
- 8) Analizy i tendencje 2009-2010 na rynkach zagranicznych objętych działalnością Przedstawicielstw Polskiej Organizacji Turystycznej
- 9) Outbound Market Share Analysis: Indonesia
- 10) Trends of the Selected Socio-Economic Indicators of Indonesia (October 2009)

Strony internetowe

- 1) <http://www.budpar.go.id>
- 2) <http://www.indonesia.go.id/en>
- 3) <http://www.indonesia.travel/>
- 4) <http://www.pot.gov.pl>
- 5) <http://www.intur.com.pl/>
- 6) <http://www.tourism.australia.com/en-au/documents/>
- 7) <http://dds.bps.go.id/eng>
- 8) <http://wikitravel.org/en/>
- 9) <http://www.budpar.go.id>
- 10) <http://www.unwto.org>
- 11) <http://www.easts.info>
- 12) <http://en.wikipedia.org/>
- 13) <http://www.atrakcje-turystyczne.com/azja/indonezja/>
- 14) <http://www.visit-indonesia.com.au/>

Spis tabel

Tabela 1. Porównanie udziału przemysłu turystycznego w PKB z innymi krajami Azji i Pacyfiku, na rok 2010 oraz wzrost roczny na przedziale dziesięciu lat.	11
Tabela 2. Przemysł turystyczny i jego udział w poszczególnych sektorach gospodarki (IDR bln)	11
Tabela 3. Długość dróg Indonezji	14
Tabela 4. Długość dróg wg jakości nawierzchni	15
Tabela 5. Hierarchia portów Indonezji	19
Tabela 6. Lotniska Indonezji- struktura własności	20
Tabela 7. Dostępność infrastruktury lotniskowej w Indonezji	21

Tabela 8 Rozkład sklasyfikowanych hoteli w Indonezji (2007)	22
Tabela 9 Liczba obiektów zakwaterowania, średnia ilość gości na dzień wg regionu (2009)..	23
Tabela 10 Liczba przyjazdów turystów zagranicznych do Indonezji wg kraju zamieszkania 2002-2008	26
Tabela 11 Prognozy UNWTO dotyczące światowej turystyki do 2020 roku.	28
Tabela 12 Miesięczne rozłożenie przyjazdów turystów zagranicznych do Indonezji, 2007-2008	29
Tabela 13 Przyjazdy, średnie wydatki, długość pobytu turystów zagranicznych na terenie Indonezji w latach 2001-2009	31
Tabela 14 Obłożenie pokoi hotelowych wg prowincji Indonezji (2003-2008).....	39
Tabela 15 Przyjazdy do Polski.....	49
Tabela 16 Analiza SWOT turystyki zagranicznej przyjazdowej	51
Tabela 17 Analiza SWOT turystyki zagranicznej przyjazdowej	52
Tabela 18 Gradacja i podział rynków	53

Spis wykresów

Wykres 1. Rynek turystyczny Indonezji w liczbach, dane na 2010 i prognozy na 2020r. ... **Błąd!**
Nie zdefiniowano zakładek.

Wykres 2. Udział przemysłu turystycznego kraju w PKB.....	10
Wykres 3. PKB Indonezji.....	11
Wykres 4. Zatrudnienie w przemyśle turystycznym	12
Wykres 5. Zatrudnienie w przemyśle turystycznym w zestawieniu z krajami Azji i Pacyfiku ..	13
Wykres 6. Zatrudnienie w przemyśle turystycznym Indonezji.....	13
Wykres 7. Długość dróg w zestawieniu z krajami Azji i Pacyfiku (km/km ²)	16
Wykres 8. Stosunek długości dróg do zaludnienia poszczególnych krajów i regionów Indonezji (2005)	16
Wykres 9. Jakość dróg Indonezji- zestawienie procentowe.....	17
Wykres 10. Długość sieci kolejowej w km/100km ²	17
Wykres 11. Sieć kolejowa na Jawie i Sumatrze (km).....	18
Wykres 12 Liczba sklasyfikowanych hoteli Indonezji (2006)	21
Wykres 13 Średnie wydatki na wizytę wg krajów emitujących 2002-2008 (US\$)	30
Wykres 14 Rozkład wydatków turystów zagranicznych odwiedzających Indonezję (2008)....	32
Wykres 15 Turystyka wyjazdowa mieszkańców Indonezji (2000-2009)	44
Wykres 16 Główne destynacje turystyki wyjazdowej mieszkańców Indonezji (2000-2009)...	44
Wykres 17 Turystyka wyjazdowa mieszkańców Indonezji (bez udziału regionu Płd-Wsch Azji) (2000-2009)	45
Wykres 18 Główne destynacje turystyki wyjazdowej mieszkańców Indonezji (bez udziału regionu Płd-Wsch Azji) (2000-2009).....	45
Wykres 19 Rozkład wydatków turystów indonezyjskich (2004)	46
Wykres 20 Przyjazdy ogółem i w tym turystów w latach 2007 - 2009 (w mln)	48
Wykres 21 Przyjazdy turystów z ważnych krajów zamorskich (Stany Zjednoczone, Japonia, Korea Płd., Kanada, Australia.) do Polski w latach 1996-2006 i prognoza na lata 2007-2013.	50
Wykres 22 Przyjazdy turystów zagranicznych do Polski według grup krajów	50

Wykres 23 Prognozowane wielkości ruchu w międzynarodowej turystyce przyjazdowej w latach 2007-2020 na świecie i w wybranych regionach.....	56
--	----